

PLANI LOKAL PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE TË NGURTA

KOMUNA RAHOVEC

Përgatitur nga:

Green Art Center - Prishtina "GAC"

2020

TABELA E PËRMBAJTJES

Parathënie nga Kryetari i Komunës	4
Shkurtesat.....	5
Përkuftizimet e Mbeturinave	6
1. HYRJE DHE KONTEKSTI NACIONAL PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE	9
1.1 Qëllimi i planit	9
1.2 Historiku kombëtar i menaxhimit të mbeturinave.....	9
1.3 Politikat, strategjia dhe korniza ligjore kombëtare	10
1.4 Rolet dhe përgjegjësitë	Error! Bookmark not defined. 1
2. KONTEKSTI LOKAL, KORNIZA STRATEGJIKE DHE PROFILI I KOMUNËS.....	2
2.1 Konteksti lokal i menaxhimit të mbeturinave	2
3. HARTIMI I PLANIT PËR MENAXHIMIN E QËNDRUESHËM TË MBETURINAVE TË NGURTA.....	4
3.1 Fushëveprimi i planit.....	4
3.2 Planifikimi strategjik (vizioni dhe objektivat)	4
3.3 Objektivat.....	5
3.4 Hartimi i planit.....	6
3.5 Identifikimi i lokacionit.....	7
3.6 Hartimi i planit për deponinë e mbeturinave inerte në Komunën e Rahovecit.....	8
4 ANALIZA E SITUATËS AKTUALE	9
4.1 Gjendja aktuale e menaxhimit të mbeturinave inerte	20
5 PLANI PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE TË NGURTA	25
5.1 Koncepti i deponimit të sigurtë të mbeturinave inerte.....	25
5.2 Modalitetet e operimit.....	25
5.3 Përcaktimi i materialeve	26
5.4 Skenarët e funksionalizimit të lokacionit të grumbullimit të mbeturinave inerte	28
6 KRITERET PËR PROJEKTIMIN DHE FUNKSIONALIZIMIN E LOKACIONIT PËR DEPONIM TË MBETURINAVE NGURTA.....	29
6.1 Specifikimet teknike për ndërtimin e DMINP	29
6.2 Specifikimi i kostove të pajisjeve për funksionalizimin e deponisë së mbetjeve inerte	29
6.3 Operimi dhe Mirëmbajtja.....	32
6.4 Kushtet teknike dhe operacionale	33
7 PLANI I VEPRIMEVE.....	34

LISTA E FIGURAVE

Fig. 1: Vendndodhja e Komunës së Rahovecit në Kosovë	12
Fig. 2: Pamja e lokacionit me Google My Maps që tregon pamje nga vendi i propozuar për deponinë inerte, Rahovec;	17
Fig. 3: Distanca për deponinë inerte nga Qendra, Rahovec	18
Fig. 4: Harta e Pozitës gjeografike të komunës së Rahovecit sipas Ndarjeve administrative	19
Fig. 5: Harta e krahasuese e vendodhjes së deponive ilegale, Komuna e Rahovecit (verifikimi 2020)	22
Fig. 6: Harta e llojeve dhe përbërjes së mbeturinave sipas prezencës së deponive ilegale, Komuna e Rahovecit (verifikimi 2020)	23
Fig. 7: Llojet e mbetjeve inerte dhe ripërdorimi i tyre	27
Fig. 8: Foto ilustruese e makinerisë gurëthyese	31

LISTA E TABELAVE

Tabela 1. Statistika mbi numrin e popullsisë për Komunën e Rahovecit	20
Tabela 2. Numri i deponive sipas raportit të fundit i AMMK 2020 për vlerësimin e vitit kalendarik 2019	22
Tabela 3: Zërat e kostove për ndërtimin e lokacionit të deponisë	30
Tabela 4. Vlerësimi i kostove e pajisjeve për deponinë inerte	31
Tabela 5. Vlerësimi i kostove për operimin dhe mirëmbajtjen	32
Tabela 6. Planifikimi i zbatimit të planit, komuna Rahovec	35

Parathënie nga Kryetari i Komunës

Të nderuar qytetarë të Komunës së Rahovecit,

Plani lokal për menaxhimin e mbeturinave të ngurta është i një rëndësie të veçantë për Komunën e Rahovecit. Ky plan do të synojë në aspiratën tonë për mjedis të pastër e të shëndetshëm, duke kontribuar në zbatimin e politikës të BE së dhe arritjes së objektivave kombëtare të Republikës së Kosovës për mbeturinat, mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetin e njerëzve.

Nëpërmjet menaxhimit të qëndrueshëm të mbeturinave sipas llojeve të tyre, do të adresojmë sfidat që ndërlidhen me menaxhimin e mbeturinave inerte dhe krijimin e kushteve për deponimin dhe trajtimin e tyre në formë të organizuar në Komunën e Rahovecit.

Krijimi i kushteve për funksionalizimin e lokacionit brënda komunës për trajtimin e duhur të mbeturinave inerte prej ndërtimeve do të inkurajë mbështetje të vazhdueshme politike, financiare, fuqizim të kapaciteteve organizative dhe njerëzore të komunës dhe ne jemi të gatshëm të ofrojmë mbështetjen e plotë të këtij drejtimi. Ne inkurajojmë qeverinë, donatorët dhe shoqërinë civile të na mbështesin në arritjen e objektivave sipas planit dhe realizimin e misionit të komunës për ofrimin e shërbimeve cilësore për qytetarë.

Ndërkohë, si komunë do të punojmë në vazhdimësi për të ofruar shërbime më të mira për qytetarë dhe duke mbështetur programe të rëndësishme në ruajtjen e mjedisit dhe që zhvillojnë iniciativa reduktuese dhe ricikluese.

Për realizimin e këtij plani, dua të falënderoj organizatën joqeveritare Green Art Center –Prishtina (GAC) për mbështetje dhe përkrahjen e vazhdueshme profesionale për përmirësim të gjendjes mjedisore në komunën e Rahovecit dhe hartimin e planeve konkrete në menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave me rëndësi të veçantë për komunën tonë.

Kryetari i Komunës

Smajl Latifaj

Shkurtesat

AKMM	Agjencioni për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës
ASK	Agjensia e Statistikave të Kosovës
BE	Bashkimi Evropian
DSHP	Drejtorja e Shërbimeve Publike
GAC	Green Art Center Prishtina
KMDK	Kompania për Menaxhimin e Deponive në Kosovë
MEA	Ministria e Ekonomisë dhe Ambjentit
PKMM	Plani Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave
PMMI	Plani lokal i Menaxhimit të Mbeturinave Inerte
SRKMM	Strategjinë e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave

Përkufizimet e Mbeturinave

Përkufizimet që janë përdorur në këtë document janë ato që janë përdorur në Ligjin Nr.2012/04-L-060 për Mbeturinat.

Bio-mbeturinë – mbeturinat biodegraduese nga kopshtet, parqet, ushqimet dhe mbeturinat e kuzhinës nga familjet, restorantet, objektet turistike, shitoret me pakicë dhe mbeturinat engjashme nga impiantet për përpunimin e ushqimit.

Deponi – vendi i caktuar dhe rregulluar për mbeturina, ku do të vendosen mbeturinat nën apo mbi sipërfaqe të tokës.

Deponim përfundimtar i mbeturinave – operimet të cilat ofrojnë zgjidhje përfundimtare për mbeturinat të cilat nuk mund të ripërdoren apo përpunohen, duke mos rrezikuar mjedisin apo shëndetin e njeriut.

Deponim – çdo operim i cili nuk është përpunim, as në rastet kur operimi ka për pasojë sekondare rikuperimin e substancës apo energjisë.

Kompostim – trajtim i mbeturinave të biodegradueshme nën veprimin e mikroorganizmave në prezencën e oksigjenit, i cili kryhet me qëllim të prodhimit të kompostit nën kushte të kontrolluara.

Konsumator – personi icili ka lidhur kontratë për shërbime me ofruesin e shërbimeve ose merr shërbime të caktuara sipas Ligjit Nr. 04/L-060 "Për Mbeturinat", Republika e Kosovës.

Kullim – çdo lëng që rrjedh ose i shpërlarë nga mbeturinat e deponuara dhe që shkarkohet nga deponia ose gjendet brenda deponisë.

Liçenca për menaxhimin e mbeturinave – leje me shkrim e cila lëshohet me vendim të Ministrisë, me të cilën vërtetohet se janë plotësuar kushtet sipas Ligjit Nr. 04/L-060 "Për Mbeturinat", Republika e Kosovës.

Mbeturinë – substancë apo objekt që prodhuesi apo zotëruesi e hedh, ka për qëllim ta hedhë apo është i detyruar ta hedhë.

Mbeturina industriale – mbeturinat të cilat krijohen nga aktivitetet, proceset industriale, prodhimtari artizanale dhe veprimtari të tjera prodhuese.

Mbeturina inerte – mbeturinat të cilat nuk pësojnë ndonjë ndryshim të rëndësishëm fizik, kimik dhe biologjik në vendet ku janë deponuar si:

i. mbeturina inerte që nuk treten, nuk ndizen ose nuk reagojnë fizikisht apo kimikisht, nuk zbërthehen biologjikisht në kontakt me materiete tjera dhe nuk ndikojnë në mënyrë të ndjeshme në mjedisin dhe shëndetin e njeriut;

ii. i tërë kullimi dhe përmbajtja ndotëse e mbeturinës, mbetjet ekotoksike duhet të jenë të vlerës së papërfillshme dhe të mos rrezikojnë cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore.

Mbeturina komerciale – mbeturinat të cilat vijnë nga objektet që përdoren për qëllimet e tregut ose biznesit, sportit, edukimit, rekreacionit, por nuk përfshihen mbeturinat industrial.

Mbeturina komunale – mbeturina nga amvisëritë dhe mbeturina nga aktivitetet e tjera të cilat, për shkak të përbërjes dhe natyrës së tyre, janë të ngjashme me ato të amvisërisë.

Mbeturina medicinale – mbeturina të cilat krijohen gjatë kryerjes së shërbimeve medicinale.

Mbeturina të parrezikshme – mbeturinat që nuk paraqesin rrezik për mjedisin dhe shëndetin e njeriut dhe që nuk posedojnë karakteristika të mbeturinave të rrezikshme.

Mbeturina të rrezikshme – mbeturinat që paraqesin një apo më shumë veti të rrezikshme.

Mbeturina të veçanta – mbeturinat të cilat për nga natyra e krijimit dhe trajtimit konsiderohen të veçanta.

Mbeturina të vëllimshme – mbeturinat me përmasa të mëdha fizike nga pajisjet dhe makineritë, grumbullimi, transportimi dhe largimi i të cilave bëhet në mënyrë të veçantë.

Mbledhje – mbledhje dhe transportim i mbeturinave duke përfshirë klasifikimin paraprak në lloje dhe magazinimin e mbeturinave për qëllime të bartjes deri në objektin për trajtim ose deponim të mbeturinave.

Mbledhje e ndarë – nënkupton mbledhjen, kur grumbullimi i mbeturinave bëhet në mënyrë të ndarë në lloje, të klasifikuara sipas natyrës dhe pajisjeve për të lehtësuar trajtimin specifik.

Menaxhim i mbeturinave – aktivitetet për evitimin dhe reduktimin e prodhimit të mbeturinave dhe ndikimit të tyre në mjedis dhe shëndetin e njeriut, mbledhjen, transportin, trajtimin, ripërdorimin, përpunimin, riciklimin dhe deponimin përfundimtar të mbeturinës, përfshirë monitorimin dhe kujdesin edhe pas kryerjes së këtyre aktiviteteve.

Parandalim – masat e ndërmarra para se substanca, materiali apo produkti të bëhet mbeturinë, për të redukuar:

i. sasinë e mbeturinës, përfshirë ri-shfrytëzimin e produkteve ose zgjatjen e jetëgjatësisë së produkteve;

ii. efektet negative të mbeturinave për mjedisin dhe shëndetin e njeriut;

iii. përmbajtjen e substancave të dëmshme në materiale dhe produkte.

Përdorimi i mbeturinave – çdo operim, veprimtari që kryhet për qëllime riciklimi ose ripërdorimi të mbeturinave, pjesërisht ose në tërësi, duke përfshirë edhe çdo aktivitet të specifikuar.

Përpunim i mbeturinave – operim, rezultati kryesor i të cilit është vënia në shërbim e mbeturinave për qëllime të dobishme, duke zëvendësuar materialet e tjera të cilat përndryshe do të duhej të përdreshin për të plotësuar një funksion të caktuar, apo përgatitja e mbeturinës për të plotësuar ato funksione në ndonjë impiant apo në ekonominë e gjerë.

Person – person fizik ose juridik i cili është i involvuar në mënyrë të drejtpërdrejtë ose tërthorazi në proceset për menaxhimin e mbeturinave.

Prodhuksi mbeturinë – çdo person, veprimtaria e të cilit krijon /prodhon mbeturinë ose çdonjëri që merret me para-procesim, përzierje apo operime të tjera që rezultojnë në ndryshimin e natyrës apo përbërjen e mbeturinës.

Riciklim – çdo operim i përpunimit nga i cili materialet mbeturinë janë rikthyer në produkte, materiale, substance, qoftë si origjinale apo për qëllime tjera. Kjo përfshin rikthimin e materialeve organike, por nuk përfshin përfitimin e energjisë dhe ripërpunimin në materiale që përdoren si karburante apo për operimet e mbulimit të mbeturinave.

Ri-përdorim – çfarëdo operimi me të cilin çdo produkt apo komponent, i cili nuk është mbeturinë, përdoret përsëri për të njëjtin qëllim për të cilin është destinuar.

Stabilizim i mbeturinës – çdo trajtim i mbeturinës me metodën e caktuar me qëllim të zvogëlimit të ndikimeve negative për mjedisin dhe shëndetin e njeriut.

Zotëruesi mbeturinë – prodhuksi i mbeturinës apo personi që e posedon mbeturinë.

1. HYRJE DHE KONTEKSTI NACIONAL PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

1.1 Qëllimi i planit

Plani lokal për Menaxhimin e Mbeturinave Inerte (PMMI) i komunës së Rahovecit është dokument planifikimi që e mundëson zbatimin e Strategjisë së Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave dhe Planin e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave në nivel lokal, duke i kontribuar zbatimit të politikave dhe përmbushjes së objektivave kombëtare. Ai po ashtu synon:

- i) Mbledhjen e të dhënave për mbeturinat komunale, duke e ofruar një përshkrim të rrjedhave të mbeturinave dhe përgjegjësi, karakteristikave dhe vëllimeve të mbeturinave që duhet të menaxhohen dhe një përkufizim të shtrirjes gjeografike të planit;
- ii) Një vlerësim të skemave aktuale të mbledhjes së mbeturinave, duke e përkufizuar bazën e shërbimeve dhe aktivitetëve aktuale për menaxhimin e mbeturinave;
- iii) Opsionet e menaxhimit të mbeturinave të ngurta inerte prej ndërtimit dhe prishjeve që do ta mundësonin mbledhjen dhe përpunimin e kësaj rryme të mbeturinave sipas objektivave kombëtare dhe kontekstit lokal;
- iv) Shërbimin cilësor, duke i përcaktuar mënyrat dhe instrumentet që e garantojnë një cilësi të tillë;
- v) Kornizën institucionale, organizative dhe rregullatore, duke i rekomanduar masat dhe instrumentet për përmirësimin e komponentëve organizativë, kontributet publike dhe private dhe përgjegjësitë për mbledhjen, transportimin, riciklimin dhe trajtimin e mbeturinave sipas llojeve;
- vi) Nevojat financiare dhe investimet, duke i përkufizuar ato që janë të nevojshme për realizimin dhe ofrimin e qëndrueshëm të shërbimeve të menaxhimit të mbeturinave inerte komunale, dhe
- vii) Burimet financiare për investime dhe një strategji për Komunën e Rahovecit që i mbulon shpenzimet, duke e krijuar një mjedis të favorshëm për ta siguruar financimin nga qeveria dhe nga burimet e jashtme përmes donatorëve.

1.2 Historiku kombëtar i menaxhimit të mbeturinave

Sipas Ligjit Nr. 04/I-060 për Mbeturinat dhe Strategjisë Kombëtare për Menaxhimin e Mbeturinave, komunat e Kosovës janë përgjegjëse për hartimin e planeve komunale të tyre për menaxhimin e mbeturinave, të cilat do të duhet të trajtojnë:

- sasinë dhe llojet e mbeturinave që pritet të krijohen dhe origjinën e mbeturinave të cilat do të shfrytëzohen, ose deponohen sipas planit, në vendin e caktuar,
- programin për mbledhjen e mbeturinave komunale nga amvisëritë, mbeturinat komerciale dhe mbeturinat industriale,
- programin për mbledhjen, grumbullimin dhe ndarjen e mbeturinave të rrezikshme nga mbetjet e tjera, ose ndarjen e llojeve të mbeturinave,

- propozimet për teknikat e mundshme për ripërdorimin dhe riciklimin e komponentëve të ndryshme nga mbeturinat komunale,
- programin për vetëdijesimin publik dhe edukimin në lidhje me menaxhimin e mbeturinave,
- përshkrimin e lokacioneve për pajisjet dhe objektet për trajtimin dhe largimin e mbeturinave, përfshirë kushtet teknike të nevojshme për dizajnimin e objekteve të reja,
- parallogaritjen e shpenzimeve të menaxhimit të mbeturinave dhe burimet e financimit për realizimin e projekteve të planifikuara, dhe
- Mundësitë për bashkëpunimin ndërmjet dy apo më shumë komunave.

Komunat në tërë Kosovën përballen me një sfidë të madhe në ofrimin e shërbimeve për qytetarët e tyre. Përpos detyrave të tjera në spektrin e politikave socio ekonomike në nivel lokal, mbetet gjithashtu kompetencë e komunave që të përmirësojnë infrastrukturën dhe t'i furnizojnë banorët e tyre me ujë, rrymë, shërbime shëndetësore, mbrojtje të mjedisit dhe transport.

Standardet e përmirësuara për mbledhje të ndarë, trajtim dhe largim të mbeturinave nënkuptojnë se do të çojnë në rritje të shpenzimeve për ofrimin e këtyre shërbimeve përmes investimeve që do të kërkojnë për zbatimin e tyre. Prandaj, sfidë është që të krijohen zgjidhje që i përmirësojnë standardet e shërbimit dhe që i minimizojnë ndikimet negative dhe ekonomike për qytetarë, dhe që, në të njëjtën kohë, mbështeten nga popullata dhe mund të realizohen në kuadër të strukturave dhe kushteve aktuale.

1.3 Politikat, strategjia dhe korniza ligjore kombëtare

Qeveria e Kosovës është e angazhuar në procesin e anëtarësimit në BE dhe për këtë qëllim Ministria e Ekonomisë dhe Ambjentit është duke punuar drejt përafrimit dhe adoptimit të legjislationit të shtetit të Kosovës në përputhje me instrumentet legjislative të BE-së.

Korniza ligjore për menaxhimin e mbeturinave në Kosovë është pjesërisht e harmonizuar me Acquis të Bashkimit Europian (BE) për sektorin e mbeturinave. Aktualisht, Ministria e Ekonomisë dhe Ambjentit (MEA) është duke bërë përpjekje për harmonizim të plotë, ku qëllimi kryesor i kornizës aktuale ligjore për menaxhimin e mbeturinave është reduktimi i gjenerimit të mbeturinave, ripërdorimi i elementeve të ripërdorshme të mbeturinave, parandalimi i ndikimeve negative të mbeturinave në mjedis dhe shëndetin e njeriut; si dhe deponimi i mbeturinave në mënyrë miqësore ndaj mjedisit.

Ministria e Ekonomisë dhe Ambjentit (MEA) posedon Planin Kombëtar dhe Strategjinë Kombëtare të Menaxhimit të Mbeturinave si dhe është në proces të finalizimit të Strategjisë së Re Kombëtare për Menaxhim të Mbeturinave. Në vijueshmëri, Sipas Ligjit 04-L-060(neni 9), kjo strategji përmban:

- Një përshkrim dhe vlerësim të gjendjes aktuale të menaxhimit të mbeturinave;
- Caqet dhe masat themelore për menaxhimin e mbeturinave;
- Masat që duhet të merren për menaxhimin e mbeturinave komunale të ngurta dhe mbeturinat e parrezikshme;
- Masat që duhet të merren për menaxhimin e mbeturinave të rrezikshme;
- Udhëzimet për përpunimin dhe trajtimin e mbeturinave në përputhje me parimet e mbrojtjes së mjedisit;
- Udhëzimet për ruajtjen e sigurt apo largimin e mbeturinave;

- Udhëzimet për masat e sigurisë dhe prodhimin dhe standardet administrative teknike për t'i arritur qëllimet për menaxhimin e mbeturinave;
- Nevojat afatgjata të Republikës së Kosovës në fushën e menaxhimit të të gjitha llojeve të mbeturinave sipas këtij ligji.

Plani strategjik përpilohet nga MEA-a në bashkëpunim me ministritë dhe autoritetet e tjera kompetente, aprovohet nga qeveria për një periudhë dhjetëvjeçare dhe rishikohet çdo pesë vjet.

Ligji kryesor që rregullon sektorin e mbeturinave në Kosovë është Ligji nr. 04/L-060 për mbeturinat ("Ligji për mbeturinat"). Ky ligj është veçanërisht i rëndësishëm kur shpjegohet rregullimi i sektorit të mbeturinave në Kosovë në raport me ligjet e tjera, veçanërisht ato që adresojnë krijimin, menaxhimin dhe udhëheqjen e ndërmarrjeve publike (p.sh.harmonizimi me: Ligji për Ndërmarrjet Publike dhe Ligji për Shoqëritë Tregtare). Ligji 04-L-060 për mbeturinat ("Ligji për mbeturinat") ndër të tjerash ka për qëllim:

- i) Evitimin dhe reduktimin sa më të madh të mundshëm të gjenerimit të mbeturinave,
 - ii) Ripërdorimin e komponentëve të përdorshëm nga mbeturinat,
 - iii) Zhvillimin e qëndrueshëm mjedisor përmes mbrojtjes dhe ruajtjes së resurseve natyrore,
- IV) Parandalimin e ndikimeve negative të mbeturinave në mjedis dhe në shëndetin e njeriut, dhe
- v) Deponimin përfundimtar të mbeturinave në mënyrë të pranueshme mjedisore.

Ligje të tjera që ndikojnë në rregullimin e sektorit të mbeturinave përfshijnë:

1. Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale ("Ligji për Vetëqeverisjen Lokale");
2. Ligji Nr. 03/L-087 për Ndërmarrjet Publike, i ndryshuar nga ligjet që ndryshojnë Ligjin për Ndërmarrjet Publike Ligji nr. 05/L-009 dhe Nr. 04/L-111 ("Ligji për NP");
3. Ligji Nr. 02/L-123 për Shoqëritë Tregtare, i ndryshuar dhe plotësuar nga Ligji Nr. 04/L-006 ("LSHT");
4. Ligji Nr. 04/L-042 për Prokurimin Publik në Republikën e Kosovës, i ndryshuar dhe plotësuar nga ligjet që ndryshojnë dhe plotësojnë Ligjin për Prokurimin Publik në Republikën e Kosovës nr. 04/L-237 i vitit 2014, 05/L-068 i vitit 2016 dhe nr. 05/L-092 i vitit 2016 ("Ligji për PP");
5. Ligji Nr. 04/L-045 për Partneritet Publiko-Privat ("Ligji për PPP");
6. Ligji Nr. 04/L-024 për Ndhimën Shtetërore ("Ligji për Ndhimën Shtetërore");
7. Ligji Nr. 03/L-025 për Mbrojtjen e Mjedisit ("Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit");
8. Ligji Nr. 04/L-174 për Planifikim Hapësinorë ("Ligji për Planifikim Hapësinorë");
9. Ligjet tjera që kanë ndikim të kufizuar në rregulloren e menaxhimit të mbeturinave, të cilat përfshijnë:

Ligji për Ndërtim, Ligji për Vlerësimin Strategjik Mjedisor, Ligji mbi Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis, Ligji për Ujëra, Ligji për Kimikatet, Ligji për Parandalimin dhe Kontrollin e Ndotjes, Ligji për Produktet Biocide, Ligji për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja, Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ligji për Veprimtarinë e Ofruesve të Shërbimeve të Ujësjetës, Kanalizimeve dhe Mbeturinave. Komponentët kryesorë sipas llojeve të mbeturinave, të cilat janë: guri, betoni, tulla, komponentë hekuri, komponentë plumbi, komponentë elektrik, etj.

10. Udhëzime administrative nënligjore që kanë të bëjnë me menaxhimin e mbeturinave, duke përfshirë:

Draft/2015, Menaxhimi i mbeturinave nga ndërtimi dhe rrënimi i ndërtesave (qershor2015)
 15/2012, Menaxhimi i deponive të mbeturinave (dhjetor 2012)
 13/2013, Katalogu shtetëror i mbeturinave (qershor 2013)

16/2013, Vlerat kufitare të koncentrimave për komponentët e rrezikshme në mbeturina (qershor 2012)

07/2014, Kompetencat e mbajtësve, prodhuesve dhe importuesve të mbeturinave (prill 2014)

09/2014, Licenca për Menaxhimin e Mbeturinave (nëntor 2014)

1.4 Rolet dhe përgjegjësitë

Ministria e Ekonomisë dhe Ambjentit është organi kombëtar që e udhëheq hartimin e politikave, zbatimin e ligjit dhe mbikqyrjen e aktiviteteve për mbrojtje të mjedisit, përfshirë menaxhimin e mbeturinave, burimeve të ujit, ajrit, dheut dhe biodiversitetit. Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Mjedisit, raportimi për mjedisin është detyrë dhe përgjegjësi e Agjencisë për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës, AKMM-së.

Sipas Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale, komunat i ushtrojnë kompetencat e tyre brenda juridiksionit të tyre për t'i arritur disa qëllime dhe për të ofruar shërbime për qytetarët e tyre. Mirëmbajtja dhe ofrimi i shërbimeve publike dhe komunale, përfshirë menaxhimin e mbeturinave janë pjesë e kompetencave vetanake të komunave. Në Komunën e Rahovecit, Drejtoria e Shërbimeve Publike është përgjegjëse për menaxhimin e mbeturinave, shërbime këto që ofrohen nga Kompania Regjionale e mbeturinave "Ekoregjioni" SH.A me njësinë e saj "Ambjenti" në territorin e Rahovecit dhe kompania privat e "Ekodrinia".

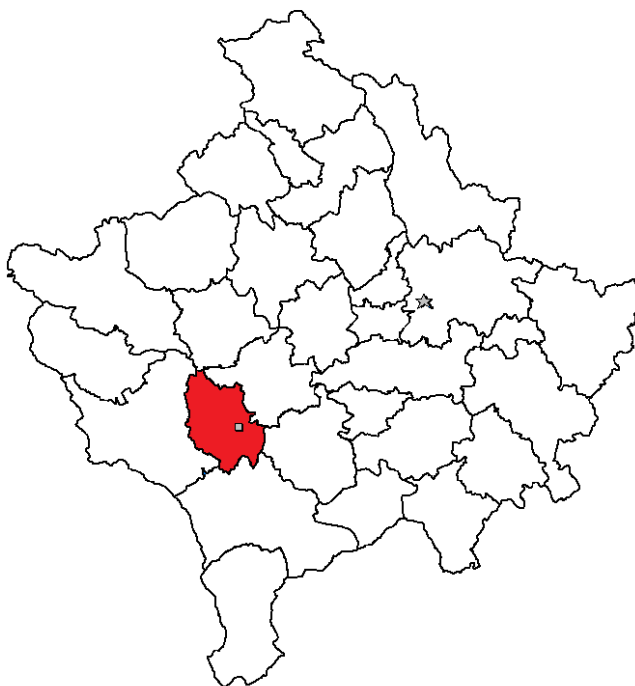

Figura 1. Vendndodhja e Komunës së Rahovecit në Kosovë

Operatorët e autorizuar nga komuna e Rahovecit janë kompania Regjionale e mbeturinave “Ekoregji” SH.A me njësinë e saj publike “Ambjenti”, ku komuna e Rahovecit është aksionere me 8% të akcioneve në kompaninë regjionale dhe e cila shërben në **Zonën I** në **6589 klientë**, si edhe kompania private “Ekodrinia”, e cila shërben në **Zonën II** në rreth **4110 klientë**. Të dhënat e raportuara janë të dhëna të ofruara prej komunës së Rahovecit për vitin referent 2020. Krahas tjerash, të dyja këto kompani i dërgojnë mbeturinat komunale të grumbulluara në Deponinë Regjionale në Landovicë në distancë rreth 27 km, deponi kjo që menaxhohet prej Kompanisë për Menaxhim të Deponive në Kosovë.

2. KONTEKSTI LOKAL, KORNIZA STRATEGJIKE DHE PROFILI I KOMUNËS

2.1 Konteksti lokal i menaxhimit të mbeturinave

Sipas Ligjit për Mbeturinat, përgjegjësitë dhe detyrat e komunave për sa i përket menaxhimit të mbeturinave përfshijnë:

- Krijimin e sistemit për menaxhimin e mbeturinave sipas parimit të hierarkisë për menaxhimin e mbeturinave për territorin e tyre, hartimin e planit lokal të veprimit për menaxhimin e mbeturinave, sipas nenit 10 të këtij ligji dhe krijimin e kushteve për zbatimin e tij,
- Hartimin e një raporti vjetor për menaxhimin e mbeturinave,
- Rregullimin e përgjegjësisë dhe detyrimeve për kryerjen e shërbimeve për menaxhimin e mbeturinave, zbatimin e tyre dhe organizimin e menaxhimit të mbeturinave në territorin e tyre,
- Mirëmbajtjen dhe mbajtjen e një sistemi të informimit publik dhe raportimin për punët e kryera siç është paraparë me këtë ligj dhe me aktet ligjore të tjera për menaxhimin e mbeturinave,
- Zbatimin e procedurave të prokurimit për përzgjedhjen e personave të licencuar për mbledhjen, depozitimin dhe transportimin e mbeturinave të ngurta komunale në territorin e saj,
- Evidentimin e vendeve të ndotura në territorin e tyre, hartimin e projekteve për sanimin e tyre me shënimet për lokacionin, karakteristikat hapësinore gjeometrike, llojin e ndotjes, sasinë e mbeturinave, afatet për përmirësimin e gjendjes dhe shënimet e tjera me rëndësi për realizimin e projekteve, dhe
- Mbikëqyrjen dhe kontrollimin e aktiviteteve të menaxhimit të mbeturinave në territorin e tyre përmes inspektorëve komunal të mjedisit.

Neni 10 i këtij ligji i përcakton komponentët e planit komunal, duke përfshirë, mes tjerash, informatat për sasi dhe llojet e mbeturinave, qëllimet dhe caqet e reduktimit të mbeturinave, programet për mbledhjen dhe deponimin e mbeturinave të amvisërisë, mbeturinave komerciale, industriale dhe të rrezikshme, ndarjen, riciklimin dhe kompostimin të mbeturinave, vetëdijësimin publik, masat dhe shpenzimet e tyre për menaxhimin e mbeturinave.

Rolet dhe përgjegjësitë e organeve komunale në menaxhim të mbeturinave për komunën e Rahovecit janë të ndara sipas kompetencave të paraqitura si më poshtë:

- Komuna kontraktin operatorët (publik apo privat) për aktivitetet e Menaxhimit të Mbeturinave, duke u bazuar në ligjin përkatës.

- Drejtoria për Shërbime Publike a) Menaxhon projektet komunale të parapara me buxhet nga lëmi i infrastrukturës të ujit, kanalizimit dhe hapësirës publike;
- b) Është përgjegjëse për ofrimin e shërbimeve publike komunale, përfshirë: furnizimin me ujë, kanalizim, mirëmbajtjen e rrugëve, transportin lokal, ngrohjen lokale, tregjet, varrezat, hapësirat publike, parket, mirëmbajtjen e pastërtisë dhe rregullimit të qytetit dhe vendbanimeve tjera, ndërmarrjen e masave për mbrojtjen nga zjarri dhe fatkeqësitë natyrore dhe kryen punët tjera të përcaktuara me ligj
- Drejtoria për Buxhet dhe Financa planifikon, përcakton obligimet në bazë të rregulloreve komunale të subjekteve të caktuara në Komunë, shkallën e ngarkesës (tarifën) nga lëmi i tatimit në pronë, taksave dhe gjobave komunale.
- Drejtoria për Urbanizëm Planifikim dhe Mbrojtje e Mjedisit a) Përpunon kërkesat për lëshimin e lejeve ndërtimore dhe përcakton kushteturbanistike për zbatimin e planit hapësinor, planin urbanistik, planet e rregullimit, planit të parcelimit, vijës së rregullimit dhe ndërtimit,
- b) Lëshon lejet e ndërtimit, lejet e përdorimit dhe shfrytëzimit, cakton komisione përmbikëqyrjen të objekteve, jep pëlqimet e rregullimit të infrastrukturës,
- c) Menaxhon projektet komunale të parapara me buxhet nga lëmi i urbanizmit.
- Drejtoria e Inspeksionit a) Në kuadër të Drejtorisë për inspeksion e që janë në përgjegjësi të Komunës sipas dispozitave ligjore kryhen punët e inspektimit të tregut, sanitar, trafikut, ndërtimtarisë, bujqësisë, veterinarisë, shërbimet komunale, hidroekonomisë dhe inspektimet tjera komunale të përcaktuara me ligj.
- b) Ndërmerr procedurat ligjore, në kuadër të inspektimit nga sferat e inspektimit komunal në procedurë administrative dhe gjyqësore.
- c) Kryen edhe punët tjera të përcaktuara me Ligjin.
- Operatorët e autorizuar nga komuna e Rahovecit janë Ndermarrja Regjionale e mbeturinave "Ekoregjioni" me njësinë e saj "Ambienti" mbulon territorin e Rahovecit sipas zonimit në Zonën I dhe kompania private "Ekodrinia" e cila shërben në Zonën II.

3. HARTIMI I PLANIT PËR MENAXHIMIN E QËNDRUESHËM TË MBETURINAVE TË NGURTA

3.1 Fushëveprimi i planit

Komuna e Rahovecit ka si synim që të përmirësojë procesin e menaxhimit të mbeturinave komunale në mënyrë efektive dhe të qëndrueshme. Referuar kompetencave, Komuna e Rahovecit planifikon zbatimin e reformave në sektorin e menaxhimit të mbeturinave me qëllim rritjen e efikasitetit të përdorimit të burimeve financiare duke marrë në konsideratë planifikimet konkrete që adresojnë menaxhimin e rrymave të ndryshme të mbeturinave dhe inkurajojnë ndarjen e tyre në burim dhe mbledhjen e diferencuar për të nxitur Riciklimin, Ripërdorimin dhe për rrjedhojë Reduktimin e mbeturinave që depozitohen në venddepozitim (lokacionin/deponinë) e trajtimit të përkohshëm/përfundimtar, krahas sigurimit të një shërbimi më cilësor për qytetarët. Në kuadër të marrëveshjes së bashkëpunimit në hartimin e planeve, Green Art Center-Prishtina ka për qëllim që të mbështesë Komunën e Rahovecit që të identifikojë dhe të hartojë një koncept të financueshëm për menaxhimin e mbeturinave inerte prej ndërtimit dhe operimin e qëndrueshëm të

Deponisë për Mbeturinat Inerte nga ndërtimi dhe demolimi, si dhe të planifikojë një plan operimi, pasi të ketë identifikuar dhe të ketë siguruar pajisjet e nevojshme me qëllim organizimin e duhur të fraksionit të mbeturinave inerte; duke synuar krijimin e kushteve për trajtim të sigurtë të mbetjeve që derivojnë prej ndërtimeve dhe prishjeve, eliminimin e deponive ilegale prezente të këtij lloji në territorin e komunës optimizimin e kostove, si dhe nxitjen e procesit të reduktimit dhe riciklimit në kuadër të planeve të Komunës për të filluar me grumbullimin e diferencuar të mbeturinave.

3.2 Planifikimi strategjik

Hartimi i planit për menaxhimin e mbeturinave inerte është një dokument planifikimi strategjik, i cili mundëson zbatimin e politikave kombëtare të mbeturinave në nivel lokal, përmes ofrimit të zgjidhjeve për ndërtimin dhe operimin e lokacionit të përcaktuar për mbeturinat inerte nga ndërtimi dhe prishjet në Komunën e Rahovecit.

Ky plan mundëson planifikimin strategjik për të ardhmen për këtë fraksion të mbeturinave si edhe njëkohësisht krijon një qëndrim të përbashkët midis akterëve të ndryshëm për menaxhimin e mbeturinave në nivel lokal. Plan i lokal për menaxhimin e mbeturinave inerte (PMML) do të jetë i orientuar gjatë hartimit të saj, në veprime konkrete dhe të detajuara në lidhje me sistemin e trajtimit të mbeturinave inerte që vijnë nga ndërtimet dhe prishjet në nivel territorial komunal përmes ofrimit të zgjidhjeve për funksionalizimin e lokacionit/deponisë që do të trajtojë këtë fraksion të mbeturinave.

Qëllimi i planit është parashtrimi i qartë i politikave të menaxhimit të mbeturinave në nivel lokal, duke harmonizuar interesat e të gjithë akterëve dhe publikut, të cilit ky shërbim i ofrohet për të siguruar një menaxhim më efikas dhe të qëndrueshëm, ku do të krahasohen dhe vlerësohen të gjitha opsionet e mundshme, duke përfshirë teknologjinë e përshtatshme për trajtimin final të mbeturinave inerte.

Më konkretisht, ky plan ka si qëllim të mundësojë dhe sigurojë si më poshtë:

- Përputhshmëri me Strategjinë e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave (SR KMM) dhe objektivat e saj: duke kontribuar në zbatimin e politikave kombëtare dhe arritjen e objektivave kombëtare në fushën e menaxhimit të mbeturinave;
- Opsionet më të mira për menaxhimin e mbeturinave: për të mundësuar grumbullimin dhe trajtimin e mbeturinave në përputhje me objektivat kombëtare. Plan i identifikon fushat dhe teknologjitë e duhura për minimizimin dhe trajtimin final të mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi;
- Instrumente institucionale, organizative dhe rregullore: mundëson paraqitje të plotë të kuadrit institucional, organizativ dhe rregullator dhe rekomandon masat për përmirësimin e elementëve përbërës të tij, duke përfshirë ato që kontrollojnë mbeturinat në të gjithë sistemin e menaxhimit për të siguruar përputhshmërinë me standartet e menaxhimit të tyre;
- Nevojat financiare për investime: duke përshkruar dhe argumentuar nevojat financiare dhe nevojën për investime për zbatimin e skemave të grumbullimit dhe trajtimit të mbeturinave inerte;
- Burime financiare për investime: duke krijuar një klimë të favorshme për sigurimin e fondeve e qeveritare për mbeturina sikurse dhe fonde nga institucione ndërkombëtare.

Ky plan do të referohet legjislacionit kombëtar, respektivisht LIGJI NR. 04 / L-060 për Mbeturina, ku grumbullimi dhe trajtimi i mbeturinave dhe shërbimet e tjera të pastrimit i janë deleguar autoriteteve e lokale, duke i bërë këto të fundit përgjegjëse për menaxhimin e tyre (Ligji nr. 03/I-040 “Për vetqeverisjen lokale”, 2008, i cili përbën bazën ligjore që rregullon aktivitetin dhe përgjegjësitë e komunave në këtë fushë. Në mënyrë të veçantë ky ligj (neni 15, pika 1.8) ngarkon Komunitet me detyrën dhe i bën ato fuqiplotë për planifikimin për menaxhimin e mbeturinave në territorin e tyre si dhe planifikimin dhe ndërtimin e infrastrukturës e cila do të ndihmojë në reduktimin e mbeturinave dhe përmirësimin e cilësisë së shërbimit.

3.3 Objektivat

Komuna është duke u fokusuar drejt një bashkëpunimi të ngushtë me qytetarët dhe bizneset, vecanërisht ata që operojnë në fushën e ndërtimit, për të adresuar dhe përshtatur një zgjidhje efektive për grumbullimin, transportin dhe trajtimin e mbeturinave nga ndërtimi dhe demolimi sikundër dhe lloje të tjera të kësaj natyre me qëllim që të përmirësojë shërbimin e largimit të mbeturinave të këtij fraksioni, të eliminojë krijimin e deponive ilegale si problematikë në këtë komunë, të zvogëlojë shpenzimet e derivuara nga operimi dhe pastrimi i deponive që krijohen në nivel territorial, të gjenerojë të ardhura të vetëqëndrueshme nga përpunimi adekuat i këtij fraksioni, të mbrojë shëndetin e banorëve dhe të nxisë qëndrueshmërinë e zhvillimit ekonomik në të gjithë territorin e Komunës.

Nën këtë objektiv të përgjithshëm, komuna ka për qëllim ngritjen e një sistemi me strukturë operative për grumbullimin e mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi si një qendër (deponi për mbeturina inerte) që do të shërbejë qytetarëve të Rahovecit, për të destinuar dhe trajtuar mbeturinat inerte nga ndërtimi dhe demolimi.

Komuna ka planifikuar dhe përcaktuar një hapësirë të përshtatshme për dërgimin e këtij fraksioni të mbeturinave, si edhe tenton të marrë parasysh edhe lokacione tjera eventuale. Referuar adresimit të lokacionit të përshtatshëm i cili përmbush detyrimet ligjore të vendosura sipas kriterëve prej organeve qendrore, në planin e saj komuna synon që mbeturinat inerte nga ndërtimi dhe demolimi të selektohen, trajtohen dhe aty ku mundet, të ripërdoren si materiale dytësore ndërtimore.

3.4 Hartimi i planit

Në fazën e parë u themelua grupi i punës me përfaqësues nga zyrtarë të komunës, përfaqësues të Green Art Center dhe ekspertizë të angazhuar. Ata ishin pjesë e zhvillimit të planit duke rishikuar dhe përzgjedhur opsionet që i përshtaten më shumë politikave të Komunës si dhe duke përfshirë prioritetet e komunës, vizionin, objektivat, opsionet, investimet dhe afatet kohore. Konkretisht të shprehura në mënyrë të listuar hapat bazë të ndjekura për procesin e planifikimit të menaxhimit të mbeturinave sipas fraksionit të planit, janë si mëposhtë:

Hapi 1. Krijimi i strukturave organizative

Hapi 2. Vlerësimi i gjendjes ekzistuese dhe alternativave përkatëse

Hapi 3. Planifikimi operacional i menaxhimit të mbeturinave inerte prej ndërtimit dhe demolimit

Hapi 4. Planifikimi financiar i menaxhimit të mbeturinave inerte prej ndërtimit dhe demolimit

Hapi 5. Konsultimet dhe zbatimi i planit.

Sipas procesit të konsultimit, duke parashtruar nevojat në sektorin e menaxhimit të mbeturinave që i nevojiten komunës, u ofruan mundësi për komente apo diskutime të ndryshme referuar qëllimit të planit. Përfaqësuesit e Komunës së Rahovecit, kanë asistuar gjatë vizitave në terren dhe kanë dhënë

asistencën e tyre në lidhje me identifikimin e lokacioneve potenciale për përcaktimin e deponisë inerte si dhe përmes ofrimit të të dhënave për analizim të detajuar të situatës dhe sektorit të menaxhimit të mbeturinave gjatë përgatitjes së planit.

3.5 Identifikimi i lokacionit

Komuna e Rahovecit, respektivisht Drejtoria e Shërbimeve Publike (DSHP) kanë identifikuar paraprakisht një lokacion cili i mund të shërbejë për depozitimin e mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi.

Duke u mbështetur në arsyetime konkrete që lidhen me ndikimin në mjedis, si dhe çështjet administrative dhe pronësore, Komuna e Rahovecit duhet të arrijë në përfundim së vendi i cili do të propozohet, duhet të plotësojë në mënyrë optimale kërkesat ligjore dhe ato të Komunës për të ndërtuar dhe operuar me deponimin e mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi. Referuar asaj, lokacioni i propozuar ofron kushtet për funksionalizim të saj por duhet të planifikohen përgatitjet e dokumenteve përcjellëse ligjore si Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis për të synuar operimin e tij. Vendi i propozuar parasheh një sipërfaqe në formë të një zbrazëtie (kanali në formë hinke), i cili synohet ndër vite të mbushet dhe rehabilitohet sipas normativave të caktuara. Sipas zyrtarëve të Komunës, vendi i propozuar planifikohet të përdoret për deponimin e mbeturinave inerte dhe është pronë komunale. Ky lokacion është në distancë 2.23 km prej qytetit si dhe ofron akses mjaft të mirë me rrugët kryesore.

Fig. 2: Pamja e lokacionit me Google My Maps që tregon pamje nga vendi i propozuar për deponinë inerte, Rahovec;

Fig. 3: Distanca për deponinë inerte nga Qendra, Rahovec;

3.6 Hartimi i planit për deponinë e mbeturinave inerte në Komunën e Rahovecit

Paraprakisht duhet të merret në konsideratë se zbatimi i një plani të komunës për administrimin e qëndrueshëm të mbetjeve inerte prej ndërtimit dhe demolimit do të kërkojë një vlerësim në lidhje me ndikimin mjedisor dhe sigurinë për vendin apo vendet e zgjedhura për deponimin dhe trajtimin e tyre në të ardhmen.

Duke marrë parasysh se është reflektuar mbi alternativat e mundshme, koncepti i hartimit të planit lokal për menaxhimin e mbeturinave inerte do të reflektojë mbi ngritjen e një qendre të përkohshme /lokacion të përkohshëm vetëm për mbeturinat e ndërtimit, në të cilën do të planifikohen aktivitetet për përpunimin e kësaj kategorie të mbeturinave. Për ta realizuar këtë qëllim, është hartuar një dokument i cili përmban:

- Një përshkrim të kriterëve teknike dhe operacionale të një vend-depozitimi për mbeturinat inerte si dhe kostot respektive për ndërtimin dhe operimin e saj;
- Të zhvillojë një plan organizativ dhe operacional për funksionalizimin e lokacionit për pranimin e mbetjeve të ndërtimit dhe prishjeve;
- Të përcaktojë llojin dhe kostot e pajisjeve dhe mjeteve që kërkohen për operim të rregullt në lokacion të deponisë për inerte;
- Të rekomandojë rregulla të përgjithshme dhe të veçanta për realizimin e shërbimit të grumbullimit, transportit, trajtimit të mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi.

Ky plan do të ndihmojë komunën për të hartuar Termat e Referencës për projektimin e detajuar, ndërtimin dhe pajisjen me mjete të trajtimit për mbeturinat inerte në të ardhmen në bashkëpunim me donatorë apo Qeverinë e Kosovës.

4 ANALIZA E SITUATËS AKTUALE

Profili i Komunës së Rahovecit

Rahoveci është qytet dhe komunë në pjesën jug-perëndimore të Kosovës. Në veri kufizohet me Klinën, në lindje me Suharekën, në pjesën jugore gjendet komuna e Prizrenit, ndërsa në tërë pjesën perëndimore kufizohet me komunën e Gjakovës. Përafërsisht ka diku 276 km² dhe është vendbanim i 56,208 banorëve.

Territori i komunës së Rahovecit përfshihet në regjionin e Prizrenit dhe ka një pozitë të mirë gjeografike. Shtrihet në pjesën qendrore të gadishullit Ballkanik dhe i takon Evropës juglindore.

Ky territor përfshin pjesën qendrore dhe jugore të rrafshit të Dukagjinit dhe është i ndarë në tri tërësi ose mikro regjione e këto janë: rrafshirë-luginore, kodrinore dhe malore. Territori i komunës shtrihet në hemisferën veriore të Ekuadorit me shkallë 42° 30' dhe 42° 50' të gjërsisë veriore gjeografike dhe ndërmjet 20° 21' dhe 20° 55' të gjatësisë lindore gjeografike. Vendbanimet në komunën e Rahovecit janë të koncentruara në lartësitë mbidetare prej 310 m. (Krusha e Madhe pjesa e re e vendbanimit pjesa lindore të bregut të lumit Drini i Bardhë) deri në 920 m. lartësi mbidetare që është i koncentruar vendbanimi i Zatriqit.

Për nga lartësia mbidetare këto vendbanime ndahen në luginore-rrafshirë, kodrinore dhe malore. Vendbanimet të cilat janë të përfshira në luginë ose rrafshirë janë këto : (310 – 350 m.) Xërxa, Fortesa, Gexha, Malësia e Vogël, Drinasi, Denji, Dabidoli, Çifllaku, Nagaci, Hoça e Vogël dhe Retia.

Vendbanimet të cilat janë të përfshira në lartësitë mbidetare prej 350 – 600 m që i takojnë kategorisë së vendbanimeve kodrinore janë : Rahoveci, Drenoci, Senovci, Pastaselli, Palluzhë, Kramoviku, Mrasori, Hoça e Madhe, Apterushë, Zaçishti, Patoçani i Ulët, Patoçani i Epërm, Nashpalla, Bratotini, Vranjaka, Celina dhe Krusha e Madhe (edhe pse disa pjesë të reja të vendbanimeve të këtyre fshatrave u takojnë pjesës së kategorisë së luginave ose rrafshirave).

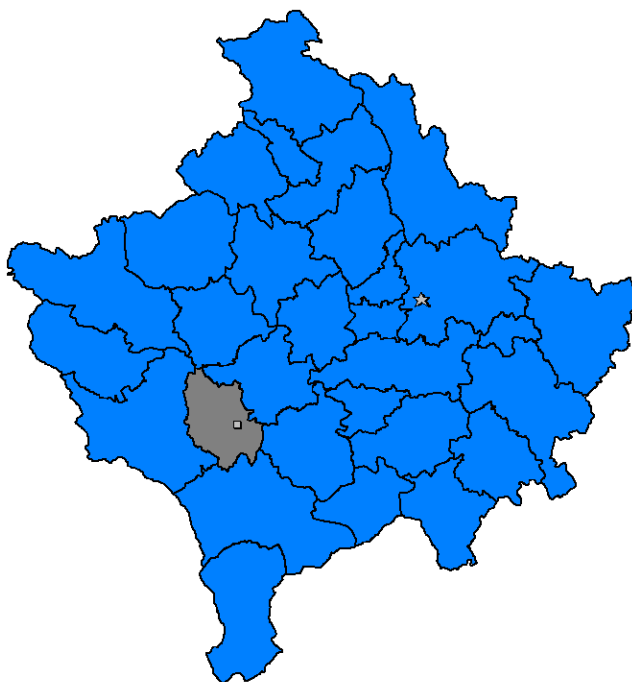

Fig. 4: Harta e Pozitës gjeografike të komunës së Rahovecit sipas Ndarjeve administrative

Tabela 1.Statistika mbi numrin e popullsisë për Komunën e Rahovecit

NJA	Nr. Popullsisë	Nr. Populls. Urbane	Nr. Populls. Rurale	Nr. Ek.familjare totale	Nr. Bisneseve	Nr. Institucione
Total	56,208	15,892	40,316	9,927	3000	73

* Në të gjitha të dhënat e marra dhe elaboruara në kuadër të planit do të përdoret numri i popullsisë i llogaritur nga Agjensia e Statistikave të Kosovës.

Në territorin e Komunës së Rahovecit ka rezerva të gurit dekorativ dhe minerale si krom, azbest, nik el, kobalt, bakër dhe gypyr guri (thëngjilli). Gurët dekorative: gjendet në afërsi të fshatit Drenovc, në një largësi prej 5, 5 km nga qyteti i Rahovecit. Rezervat për këtë material ndërtimor dekorativ mendohet të jenë rreth 207.386 m³. Shtresat e lezolitit dekorativ janë sipërfaqësore të mbuluara me një shtresë humusi prej 0,5 m. Gurët gëlqerorë : gjenden në Hudhrat e Danit, një vend në veri-perëndim të qytetit të Rahovecit 8 km larg tij. Ato shtrihen në formë blloqesh me trashësi që varion nga 0,3 në 2 metra, dhe janë 1,5 metra poshtë sipërfaqes së tokës. Gurët gëlqerore paraqiten në ato të kuq dhe të murrëm. Gëlqerorët e kuq paraqesin më shumë interes ekonomik. Rezerva e gurëve gëlqerore mendohet të ketë një volum prej 382.913 m³. Azbesti : Shtresat e lezolitit të azbestit janë të përqendruara në afërsi të fshatit Rudin/Pastasel ne perëndim të Rahovecit, në një largësi prej 8 km. Sipas hulumtimeve është përcaktuar sipërfaqja e shtresës prej 100.000 m² dhe mendohet që rezerva të kapë shifrën prej 10.000.000 Ton. Kjo e dhënë është e përafërt dhe kërkon hulumtime të hollësis hme gjeologjike. Kobalti, Nikeli dhe Bakri - Ne rrethinën e Gurit te Kuq janë konstatuar shtresa e xeh eroreve te Nikel-Kobaltit. Përbërja mesatare e këtij xeherori sipas hulumtimeve të bëra vite më parë për mineralin në formë të ngurtë është (Nikeli 0,18 %, Kobalti 0,13 % dhe Bakri 2,73 %). Sasia e rezerveve të këtij xeherori nuk dihet. Kromi: mendohet që ky mineral të gjindet përgjatë luginës së Drinit të Bardhë në një sipërfaqe rreth 60 km² dhe përkatësisht në lokalitetet Qëndresë, Gradisht, lugina e prroit Rimnik, Delja, Shipi në Zadriq, Sharnica mbi Qëndresë, Drenovci, Guri i kuq, Kanzniku, etj. Thëngjilli: gjëndet në lokalitetet e Hoçës së Madhe, Krushës, prroit të Nagavcit, Drinasi, etj. Për të përcaktuar sasinë e rezervave dhe cilësitë kalorifike të thëngjillit duhen bërë hulumtime të thella gjeologjike.

Se fundi, sipas Komunës ekziston mundësia që të gjinden shtresa naftë mbajtëse ne territorin e Komunës së Rahovecit. Vendodhja e tyre mendohet të jetë në fshatin Kramovik dhe përgjatë rrjedhjes së Drinit të Bardhë deri në Krushën e Madhe.

4.1 Gjendja aktuale e menaxhimit të mbeturinave

Menaxhimi i mbeturinave komunale

Shërbimi i grumbullimit, transportit dhe trajtimit të mbeturinave realizohet nga Ndermarrja Publike “Ekoregjioni” me njësinë e saj “Ambienti” dhe kompania private “Ekodrinia”.

Komuna raporton se në territorin e saj gjenerohen rreth 4,766.00 ton mbeturina në vit (2019) ose një mesatare prej rreth 91.65ton/javë që vjen si rezultat i llogaritjes nga prodhimi i gjenerimit mesatar (referuar të dhënave të ofruara nga komuna, DSHP). Shtrirja zonale e amvisërive dhe bizneseve, institucioneve (klientët), të cilët janë të përfshirë në shërbimin e menaxhimit të mbeturinave sipas kompanisë “Ekoregjioni” dhe “Ekodrinia” janë:

- Zona Urbane: e cila i takon vetëm Rahovecit si qytezë – 3072 klient
- Zona Rurale: zonat e mbetura të rrethinës – 6064 klient.

Sipas të dhënave, niveli i ofrimit të shërbimit konsiston në 85% të territorit ku kompania publike ofron shërbim të grumbullimit dhe transportit të mbeturinave në 53.43 % të numrit të klientëve dhe ajo private në pjesën e mbetur.

Kapaciteti i gjenerimit sipas koeficientit të gjenerimit të mbeturinave për kokë banori, referuar të dhënave në planin komunal për menaxhim të mbeturinave do të nënkuptojnë si vijon:

- Urbane dhe suburbane 0.62 kg/ditë banorë
- Rurale 0.5 kg/ditë banorë
- Rurale e thellë 0.4 kg/ditë banorë

Referuar tabelës së mësipërme sipas shpërndarjes së popullsisë, kapaciteti i gjenerimit të mbeturinave për Komunën e Rahovecit do të nënkuptojë që në nivel të zonës urbane gjenerohen rreth 3 596 ton mbeturinë në vit dhe në zonë rurale rreth 6 622 tonë mbeturinë në vit; total ky, i cili do të përkojë me kapacitetin e gjenerimit të mbeturinave për Komunën e Rahovecit në 10 218 tonë/ mbeturinë në vit.

Referuar situatës së mëhershme mjedisore në komunë në disa zona periferike të qytetit dhe zona rurale ekzistojnë deponi ilegale të reja apo të vjetra. Por, edhe përkundër përpjekjeve të komunës në disa zona periferike të qytetit dhe zona rurale ekzistojnë deponi ilegale ku sipas vlerësimeve (raporti i fundit i AMMK 2020 për vlerësimin e vitit kalendarik 2019) rreth 20 deponi të ndara në 11 deponi të vogla, 6 të mesme dhe 3 të mëdha gjenden në territorin e komunës.

Referuar shërbimit të grumbullimit, në komunën e Rahovecit prezencë e deponive ilegale prej së kaluarës si dhe depozitimi i tyre në brigje të lumenjve, prrockave, paraqet rrezik duke ndikuar në ndotjen e tyre e tokës dhe ujrave, po ashtu shfaqjen e dukurive si, erozioni dhe vërshimet në tokat bujqësore, që shtrihen përgjatë këtyre lumenjve.

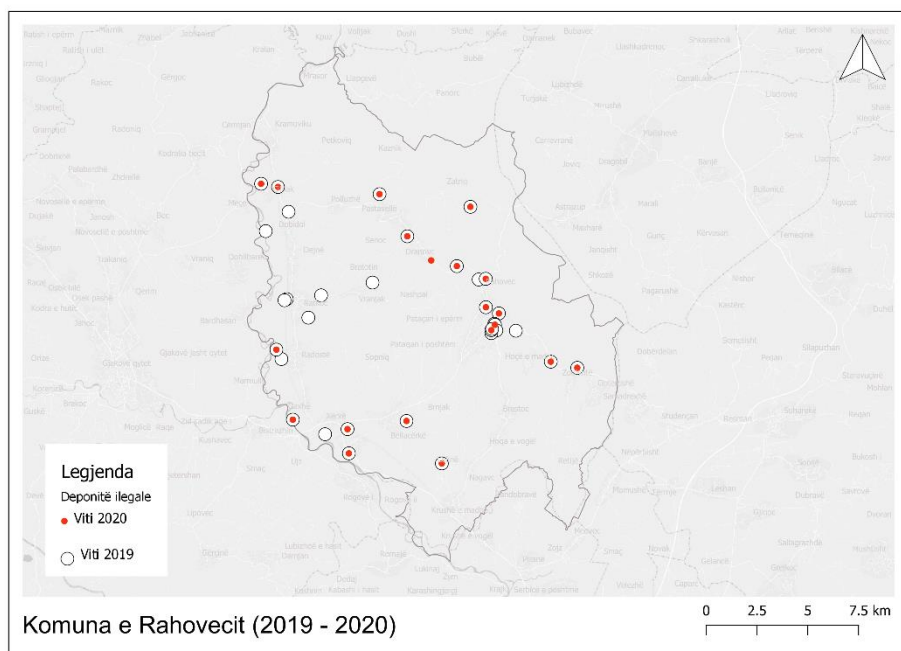

Fig.5: Harta e krahasuese e vendodhjes së deponive ilegale, Komuna e Rahovecit (verifikimi 2020)

Përkundër aktiviteteve të komunës, prezenca e deponivë ilegale me përbërje të llojeve të mbeturinave kryesisht të ndërtimit dhe demolimit, apo të përziera si dhe atyre të amvisërisë duhet të adresohet për zgjidhje prej komunës së Rahovecit në planifikimin dhe përcaktimin e hapësirave për trajtimin e këtyre llojeve të deponive apo në rritjen e mbulueshmërisë së shërbimit.

Sipas raportimit prej komunës, vlerësohet së rreth 85% e territorit të komunës (qytetarëve) është e mbuluar me shërbim të grumbullimit të mbeturinave të amvisërisë. Kjo do të verifikohet dhe në prezencë të llojit të deponisë ilegale me mbeturina të amvisërisë (6 deponi sipas tabelës mëposhtë). Deponitë ilegale të mbeturinave paraqesin rrezik permanent për banorët e Komunës, ku përmes përmes zbërthimit të materieve emetojnë lëndë toksike të dëmshme për shëndetin e njeriut duke u shpërndarë edhe në ujërat nëntoksorë si pasojë e përzierjes me rreshjet e shiut (prezencë e materialit asbest tek mbetjet që derivojnë prej prishjeve të ndërtimit).

Tabela 2. Numri i deponive sipas raportit të fundit i AMMK 2020 për vlerësimin e vitit kalendarik 2019

Madhësia – Sasia e deponisë		Deponitë ilegale	
		Sasia #	Përqindja
E vogël	1-5 200l qese mbeturinash / karroca dore,	11	55%
E mesme	5-20 200l qese mbeturinash / karroca dore,	6	30%
E madhe	> 20 karroca dore, dmth kamion i nevojshëm.	3	15%
Totali		20	100%
Karakteristikat e deponive		Sasia në numër	Sasia në përqindje

Mbeturina të amvisërisë (A)	6	30%
Mbeturina inerte / ndërtimore (N)	4	20%
Mbeturina industriale dhe të rrezikshme (R)	-	-
Mbeturina të vëllimshme (V)	-	-
Mbeturina të përziera (A, N, R, V)	10	50%
Totali:	20	100.00 %

Referuar karakteristikave të deponive ilegale sipas llojit të mbeturinave që gjenden në to, sipas rapo rteve prej kësaj komune vlerësohen se:

- 6 janë deponi me Mbeturina të amvisërisë (A)
- 4 janë deponi me Mbeturina inerte / ndërtimore (N)
- 10 me përbërje të Mbeturinave të përziera (A, N, R, V).

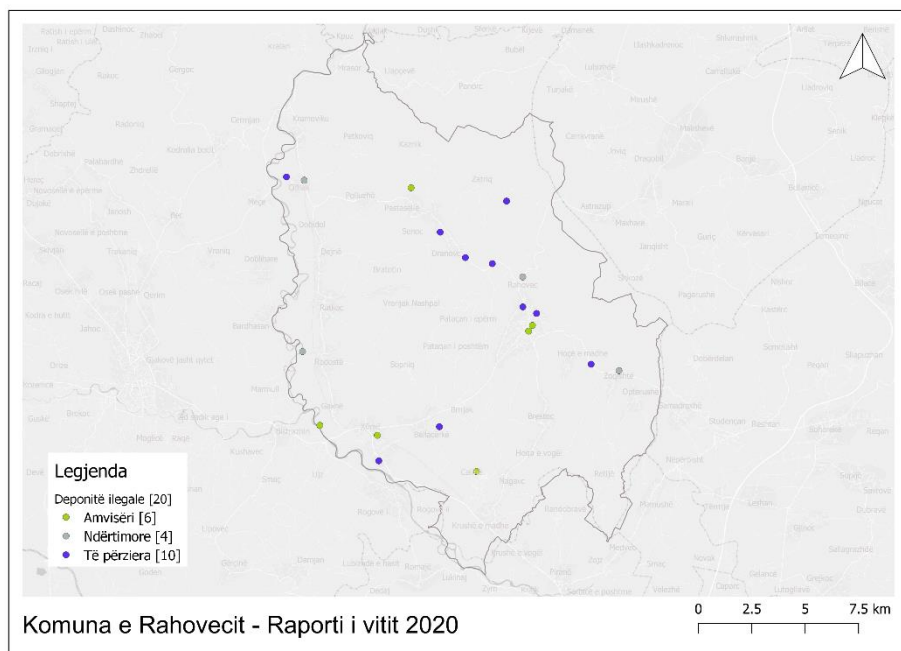

Fig 6: Harta e llojeve dhe përbërjes së mbeturinave sipas prezencës së deponive ilegale, Komuna e Rahovecit (verifikimi 2020)

Bazuar në këto karakteristika shihet që synimet strategjike të komunës së Rahovecit konkretizohen në plotësimin e shërbimit në nivel territorial të komunës (100% mbulueshmëri) dhe gjetjen e alternativave për funksionalizimin e sistemit të menaxhimit të mbeturinave të veçanta (përfshirë mbeturina inerte, të vëllimshme etj) ku krahas rritjes së plotësimin të shërbimit (rreth 15% e qytetarëve nuk

janë në shërbim) njëherësh duhet të gjenden mundësi për gjetjen e zgjidhjeve për krijimin e sistemeve për organizimin e mbeturinave inerte dhe ato të vëllimshme.

Sipas analizës dhe vlerësimeve bazuar në studimet në shkallë vendi, vlerësohet se mbeturinat inertë nga ndërtimi dhe demolimi (prishjet) përbëjnë rreth 10 % të mbeturinave urbane. Kjo nënkupton se potencialisht në nivelin total të mbeturinave të gjeneruara të cilat përkrijnë me 10 218 ton në vit, rreth 1002 ton mbeturinë inertë në vit gjenerohen në komunën e Rahovecit. Në vlerësim ditor rreth 2.75 ton/ditë e mbeturinave është mbeturinë inerte. Megjithatë mungesa e mbulueshmërisë së shërbimit, depozitimet ilegale aktuale të shkarkuara në formë të deponive ilegale në territorin e komunës, e vështirësojnë llogaritjen e saktë të këtij fraksioni të mbeturinave.

Vlera referente financiare që do të konsiderohet në përlllogaritje të planeve të komunës për eliminimin e përhershëm të tyre rekomandohet të marrë parasysh një analizë të saktë të perimetrit të depozitimit, llojit të përbërjes dhe koeficientin e ngarkesës ku do të përlllogaritet në 1 kamion lili bart 8 – 13 m/kub ngarkesë 1 m/kub inerte peshon rreth 1.5 ton.

Problemet aktuale me të cilat komuna përballet ndër të tjerash do të përfshijnë:

1. Sasinë e madhe të mbeturinave të amvisërisë (6 deponi, kryesisht në formën e deponive ilegale të madhësive të ndryshme), ku duhet të ndërmirren masa të ofrimit të shërbimit apo monitorimit në zbatim të grumbullimit;
2. Sasinë e madhe të mbeturinave inerte nga ndërtim/demolimi dhe ato voluminoze (kryesisht në formën e deponive ilegale të madhësisë së mesme dhe të madhe);
3. Hedhja e pakontrolluar dhe krijimin e deponive të egra;
4. Mungesa e një vendi adekuat për grumbullim dhe trajtimin e mbeturinave ;
5. Mungesa e një destinacionit final – ripërdorimi i produkteve që gjenerohen nga trajtimi i tyre.
6. Organizimi i shërbimit për grumbullimin, transportin dhe deponimin e tyre.

Komuna ka një rregullore komunale për mbeturina, e cila përcakton rregullat dhe detyrimet e qytetarëve dhe bizneseve në lidhje me grumbullimin, transportin dhe depozitimin e mbeturinave duke konsideruar edhe mbeturinat jot të amvisërisë, por ka mangësi në zbatimin e saj dhe monitorimin e veprimeve të gjeneruesëve të këtij lloji të mbeturinave.

Komuna nuk ka një shërbim të organizuar për grumbullimin dhe largimin e mbeturinave të vëllimshme dhe atyre të ndërtimit dhe prishjeve duke mënjeluar faktin e kampanjave simbolike për eliminimin e tyre, apo pastrimet e kohëpaskohëshme gjatë aplikimit të shtrirjes së shërbimit.

Në Komunë konfirmojnë se lejet e ndërtimit përmbajnë gjithmonë kushtin që ndërtuesi është përgjegjës për largimin e mbeturinave të ndërtimit, por nuk ka siguri në monitorimin e zbatimit të këtij kriteri. Në raste të veçanta, Komuna ose vetë ndërtuesit apo individë angazhojnë përkohësisht kontenerë të mëdhenj 7m³ për grumbullimin e mbeturinave inerte në objektet ku ndërtohet dhe deri më tani zbrazja e tyre ka funksionuar në sistem të pakontrolluar.

5. PLANI PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE TË NGURTA

5.1 Koncepti i deponimit të sigurtë të mbeturinave inerte

Plani për ndërtimin dhe operimin në një lokacioni të përcaktuar për depozitimin dhe trajtimin e mbeturinave inerte i referohet nevojës së komunës për adresimin e dukurisë së eliminimit të deponive i legale që formohen në qytet si dhe trajtimin e këtij fraksioni në periudhë afatgjatë, me qëllim organizimin e shërbimit efikas të menaxhimit të mbeturinave, trajtimit të tyre sipas llojeve dhe reduktimin e sasisë së mbetjeve që deponohen. Në një përmbledhje të këtyre programeve strategjike, do të paraqiten alternativat e mundshme për menaxhimin e rrymes së mbetjeve inerte, si vijon:

- a. Përdorimin dhe funksionalizimin e një lokacioni si një vend-depozitim për këtë fraksion të rrymës së mbeturinave duke u integruar përpunim i pjeshëm i këtyre llojeve të mbeturinave që derivojnë prej ndërtimit dhe prishjeve, dhe
- b. Përdorimi i hapësirave të tjera të përkohshme, të cilat mund të krijohen për nevojë të punimeve të ndërtimit si për mbushje për gropa, rrugë, sheshe etj. Kryesisht për ndërtuesit e mëdhenj të interësuar dhe në bashkëpunim me institucionet relevante komunale dhe me sigurinë se mbeturinat që do të dërgohen nuk do të jenë të përziera me lloje tjera mbeturinash;

Plani është hartuar duke ju referuar se “mbeturinat inerte nga ndërtimi dhe demolimi janë përgjegjësi e gjeneruesit”, si dhe mbi bazën e përkufizimit siç është pranuar në ligjin “Për mbeturinat” në Republikën e Kosovës:

“Mbeturina inerte janë mbeturinat të cilat nuk pësojnë ndonjë ndryshim të rëndësishëm fizik, kimik dhe biolo-gjik në vendet ku janë deponuar si:

- a. Mbeturina inerte që nuk treten, nuk ndizen ose nuk reagojnë fizikisht apo kimikisht, nuk zbërrthehen biologjikisht në kontakt me materiet tjera dhe nuk ndikojnë në mënyrë të ndjeshme në mjedisin dhe shëndetin e njeriut;
- b. I tërë kullimi dhe përmbajtja ndotëse e mbeturinës, mbetjet toksike duhet të jenë të vlerës së papërfillshme dhe të mos rrezikojnë cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore”.

5.2 Modalitetet e operimit

Modalitetet e planifikuara do të ndihmojnë komunën e Rahovecit për të ngritur një sistem të qëndrueshëm dhe efikas të shërbimit për grumbullimin dhe trajtimin e mbeturinave inerte. Funksionalizimi i lokacionit së propozuar dhe objektit të trajtimit të mbeturinave që derivojnë prej ndërtimit dhe demolimit (prishjeve) do të mund të zhvillohen sipas skenarëve të ndryshëm të paraqitura si më poshtë:

1. Dërgimi i mbeturinave inerte në lokacionin për mbeturina nga ndërtimi dhe demolimi.

Ky model do të zbatohet nga gjeneruesit e mbeturinave inerte (qytetarët, bizneset dhe institucionet) të cilët do të dërgojnë vetëm mbeturina nga ndërtimi dhe demolimi në lokacionin e destinuar prej anës së komunës. Ky lokacion me karakterin e një qendre shërbimi, do të pranojë dhe shërbejë për gjeneruesit e këtij fraksioni të mbeturinave përgjatë tërë javës (pesë-gjashtë ditë në javë) sipas

orareve të përcaktuara prej institucionit komunal. Klientët mund të dërgojnë mbeturinat e tyre në objektin e grumbullimit (deponi) brënda orarit, sipas ditëve të punës, gjatë të cilave deponia do të jetë e hapur. Rekomandohet që pranimi dhe depozitimi i mbeturinave inerte në deponi të jetë pa tarifë për klientët që i sjellin vetë ato. Në këtë mënyrë klientet do të inkurajohen që ti dërgojnë në mënyrë të vullnetshme mbeturinat e tyre në deponi duke marrë përsipër kostot e dërgimit të mbetjeve inerte.

2. Grumbullimi dhe largimi i mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi bëhet sipas kërkesës së klientëve.

Grumbullimi dhe transporti i mbeturinave inerte mund të organizohet në bazë të kërkesave të klientëve (qytetarët apo bizneseve) sipas kontratave për shërbim të veçantë. Ky skenar është i përshtatshëm veçanërisht për bizneset e mëdha të ndërtimit, por mund të funksionojë edhe për qytetarët, veçanërisht në rastet e rikonstruksioneve dhe riparimeve të shtëpive apo të bizneseve të tyre. Klientët do të drejtohen operatorit të grumbullimit, në këtë rast kompanisë kompanisë/operatorit të përcaktuar nga komuna, ku mund të jetë Ndërmarrja Publike "Ekoregjioni" që duhet të ofrojë kapacitete për grumbullimin dhe transportimin e këtij lloji të mbeturinave. Klientët do të adresojnë një kërkesë/kontratë të shkruar nëpërmjet të cilës do të kërkojnë që t'i ofrohet shërbimi i grumbullimit dhe largimit të mbeturinave inerte që do të gjenerohen nga veprimtaria e tyre. Për këtë qëllim komuna/kompania do të vërë në dispozicion të klientëve një numër telefoni dhe një adresë email-i si dhe do të caktojë dhe do të bëjë publike një tarifë të veçantë në varësi të sasisë dhe distancës së transportit për këtë shërbim të veçantë.

3. Kontrata me palë të treta (kompani private).

Komuna mund të lidhë kontratë me një kompani private, të cilës i jepet leje e posaçme operimi dhe grumbullimi vetëm për këtë fraksion të mbeturinave apo edhe të tjera. Në këtë rast propozohet që kompania private me kontratë të veçanta të organizojë skemën e grumbullimit dhe depozitimit të mbeturinave inerte duke vendosur kontenierë të mëdhenj (5-7 m³) në pika të veçanta në territorin e komunës ose të bëjë grumbullimin derë më derë me kërkesë të klientëve për largimin e këtyre mbeturinave, duke ju përmbajtur një orari të caktuar dhe tarife të veçantë shërbimi. Kjo alternativë mund të jetë e përshtatshme të zbatohet edhe duke u alternuar në kuadër të skenarit të dytë.

Institucioni komunal mundet të përzgjedhë opsionet e mësipërme duke i kombinuar ato, si edhe duke deleguar përgjegjësitë tek operatori, i cili mund të jetë kompani publike apo kompani private. Në të gjitha rastet komuna duhet të monitorojë performancën e kryerjes së këtij shërbimi. Në këtë drejtim, institucioni komunal duhet të punojë në drejtim të zbatimit të rregullave të vendosura për organizimin e këtij shërbimi si dhe të bashkëpunojë ngushtë me inspektorët e mjedisit.

5.3 Përcaktimi i materialeve

Lokacioni për mbeturina inerte i paracaktuar prej Komunës së Rahovecit do të përdoret si vendgrumbullim vetëm për mbeturina inerte nga ndërtimi dhe demolimi gjatë prishjeve/renovimeve shtëpiake apo mbeturina të ngjashme të prodhuara nga bizneset dhe institucionet, duke përfshirë:

- Beton,
- Tulla, tjegulla dhe qeramikë;
- Metale,
- Plastike dhe xham (opsionale sipas konfirmimit të komunës, referuar planeve komunale për këtë kategori mbeturine);
- Mbetje bitumi, asfalti

- Dhera dhe gurë;
- Materiale izoluese;
- Materiale me bazë knaufi, argjile;

Pjesa më e madhe, zakonisht në sasi sa rreth 70 % e mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi përbëhet nga dhera dhe gurë, rreth 25 % përbëhen nga betoni, tulla, qeramikë, ndërsa pjesa 5% që mbetet përbëhet nga materiale të tjera.

Për menaxhimin dhe trajtimin e mbeturinave inerte ka teknika të ndryshme dhe treg të ndryshëm të shitjes së tyre. Disa materiale si tullat apo materiale qeramike të padëmtuara mund të rikupërohen nga prishjet dhe ripërdoren direkt në procesin e ndërtimit. Materialet e betonit mund të grimcohen dhe përdoren gjatë shtrimit të rrugëve, rrafshimit të terreneve etj. Mbetjet nga materialet izoluese sërish mund të trajtohen për tu përdorur në ndërtim në formate tjera (fibra për izolim etj).

Fig 7: Llojet e mbetjeve inerte dhe ripërdorimi i tyre

Kryesisht këto materiale i nënshtrohen minimalisht procesit të selektimit dhe trajtimit fizik të tyre duke përfshirë:

- Selektimin (përmes përdorimit të sitës) për të ndarë gurët nga dherat dhe materiale të tjera;
- Copëzimi i gurëve/betoneve në përmasa të ndryshme dhe përdorimin për prodhim betoni, apo shtresa për mbushje në rrugë, sheshe etj.
- Ndarja e mbetjeve të riciklueshme si plastikë, dru, xham apo metale, si dhe materialet me përbërje knaufi;
- Depozitimi final i materialeve që nuk rikupërohen apo që nuk përdoren (apo që bëjnë pjesë në rrymën e mbeturinave që kërkojnë trajtim të veçantë sipas politikave nacionale), mbeturina të rrezikshme si azbesti etj.

Të gjitha këto procese trajtimi, janë plotësisht të mundshme që të realizohen sipas një plani kohor, në lokacionin/deponinë që do të funksionalizohet në Rahovec për trajtimin e mbeturinave inerte nga ndërtimet dhe demolimi duke u kthyer në zinxhirin e tregut të tregtisë dhe ekonomisë.

Pjesa e mbetjeve inerte, përmes një sistemi të operimit të sigurtë rekomandohet të akumulohet për mbushjen e gropës në kanalin natyror, i cili në një fazë përfundimtare duhet të trajtohet dhe të mbyllet sipas kushteve teknike të pranimit dhe të rehabilitohet sipas standarteve.

5.4 Skenarët e funksionalizimit të lokacionit për deponimin dhe trajtimin e mbeturinave inerte

Komuna e Rahovecit pas përcaktimit të mënyrës së grumbullimit, kriteret e depozitimit dhe funksionimit të lokacionit/deponisë së mbeturinave inerte duhet të marrë parasysh planifikimet afatgjata për funksionalizimin e lokacionit për trajtimin parafinal të mbetjeve prej ndërtimit dhe demolimit që do të pranohen në këtë lokacion.

Rekomandohet që kjo hapësirë të funksionojë si një vendpozicionim/ objekt i hapur për pritjen dhe trajtimin e mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe deponimi, referuar dhe karakteristikave të këtij fraksioni në përmasa të mëdha dhe peshë.

Paraprakisht, të gjitha masat që komuna planifikon të ndërmarrë duhet t'i plotësojë në rregulloren e komunale për menaxhimin e mbeturinave të komunës si dhe ti prezentojë dhe informojë të gjithë akterët për ndryshimet dhe përgjegjësitë e prodhuesve të këtij fraksioni të mbeturinave.

Ndër të tjerash duhet të ceket dhe të shtohet në rregulloren komunale për mbeturina, si vijon:

- Amvisërive, bizneseve dhe institucioneve (me një fjalë "klientët") do t'i ndalohet hedhja e mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi në Pikat e Grumbullimit të Mbeturinave të sistemit me kontenierë publik të komunës, jashtë kushteve të vendosura paraprakisht nga Komuna dhe Kompania;
- Komuna ka vënë në funksion të "klientëve" lokacionin sipas kriterëve teknikisht të pranuar për depozitimin e Mbeturinave Inerte në adresën e caktuar rreth 2.3 km nga qendra e Rahovecit dhe sipas skicës së bashkangjitur.
- Kompania do të bëjë publike orarin e pritjes për dërgimin e mbetjeve, kushtet dhe llojet e mbeturinave që do të depozitohen në lokacion/deponi, si dhe kushtet dhe tarifën për rastet kur kompania do të bëjë vetë grumbullimin dhe transportin e këtyre mbeturinave me kërkesë të veçantë të klientëve.
- Klientët që do të sjellin me mjetet e tyre mbeturinat nga ndërtimi dhe demolimi dhe do të lirohen nga pagesa;
- Klientët që do t'i kërkojnë kompanisë marrjen dhe transportin e mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi për depozitim në Deponi do të paguajnë tarifave shtesë të aplikuar;

Çdo ngarkesë e cila do të sillet në Deponi nga klientët apo nga kompania, do të peshohet paraprakisht në vendin e depozitimit. Administratori i objektit do të shënojë çdo ngarkesë që depozitohet në Deponi:

- Sasinë në ton,
- Llojin e mbeturinave dhe sasinë respektive.
- Gjeneruesin dhe transportuesin e mbeturinës.

Administratori i Deponisë do të hartojë një raport mujor lidhur me sasinë dhe llojin e mbeturinave që grumbullohen në lokacion, si dhe sasinë e mbeturinave që ndahen për ripërdorim dhe ato që përdoren për depozitim përfundimtar në kanal inatyror me destinim për tu mbushur.

Ndarja dhe selektimi i mbeturinave të riciklueshme dhe/ose të ripërdorshme do të bëhet në kontenierë për mbeturina të veçanta me kapacitet 7m³ në hapësirën e pranimit të mbeturinës. Kjo rekomandohet për të siguruar mos depozitimin në hapësirën natyrore për mbushje të mbeturinave që nuk i përkasin fraksionit të mbetjeve inerte. Për sa kohë nuk do të ketë kontenierë të mëdhenj, mbeturinat e selektuara mund të ruhen në vende të hapura të ndara sipas llojit;

Lokacioni mund të jetë i përbërë me seksione të veçanta për lloje të ndryshme mbeturinash, të cilat do të tregohen me sinjalistikë të vendosur, gjë që do të lehtësojë dhe orientojë klientët dhe punëtorët në këtë hapësirë për shkarkimin e mbeturinave në vendin e duhur.

Për çështje sigurie, klientët do të asistohen nga punëtorët e deponisë. Politikat e tarifës për klientët që i sjellin vetë mbeturinat inerte do të mbeten në kompetencë të komunës për tu aplikuar sipas kalkolimit të kostot së nevojshme të operimit dhe investimit në kohë.

Administratori i deponisë në bashkëpunim me drejtuesit e kompanisë do të vendosin modalitetet e përdorimit, ripërdorimit dhe destinacionin final të mbeturinave të riciklueshme – të ripërdorshme që do të rezultojnë nga procesi i selektimit të mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi. Gjithashtu, administratori i deponisë do të sigurojë që në këtë lokacion deponimi nuk do të dërgohen apo priten dhe nuk do të trajtohen mbeturina të rrezikshme dhe të ndryshme nga ato të cilat do të lejohen të pranohen në lokacionin e propozuar.

6 KRITERET PËR PROJEKTIMIN DHE FUNKSIONALIZIMIN E LOKACIONIT PËR DEPONIM TË MBETURINAVE TË NGURTA

6.1 Specifikimet teknike

Plani për ndërtimin dhe operimin e deponisë për mbeturinat inerte nga ndërtimi dhe demolimi do të respektojë detyrimet që lindin nga Udhëzimi Administrativ Nr. 15/2012 "Për menaxhimin e deponive të mbeturinave", në të cilin theksohet se:

"Në deponitë e mbeturinave inerte pranohen, trajtohen dhe deponohen vetëm mbeturinat për të cilat është konstatuar se janë inerte dhe se kullimi nuk i tejkalon vlerat e parametrave të paraqitur në Shtojcën 1 të këtij Udhëzimi Administrativ." (neni 9, pika 4)

Gjatë planifikimeve duhet të merren parasysh dhe referuar literaturës ndërkombëtare:

1m³ volum mbeturina inerte përlogaritet në peshë mesatarisht në 1.5 ton, dhe ku faktori i ngjeshjes është shumë i ulët maksimumi deri në 10%.

Gjithashtu plani duhet të marrë parasysh plotësimin e disa kriterëve teknike dhe mjedisore të njohura përgjithësisht për ndërtimin dhe operimin e një deponie/lokacioni për mbeturinat inerte, të tilla si:

- Një deponi për mbeturinat nga inerte nuk duhet të vendoset pranë një parku apo rezervati natyror, vende të cilat janë habitate të specieve të veçanta apo ku ka një jetë të egër të zhvilluar dhe mjedis krejt të pastër dhe në një ose pranë një zone të mbrojtur me rezerva ujore;
- Vendi i zgjedhur duhet të jetë në përputhje me zonimin funksional (planin hapësinor) të komunës;
- Vendi i zgjedhur duhet të jetë lehtë i aksesueshëm (rrugë e shtruar);
- Deponia/lokacioni nuk duhet të vendoset në vende të cilat paraqesin rrezik nga përmytjet;
- Gjithashtu, Komuna dhe Kompania duhet të mobilizojnë pajisje trajtimi dhe instalime apo paisje të tjera të lëvizshme, në mënyrë që sipas nevojave kur lokacioni duhet të zhvendoset/mbyllet cikli, të mund ti zhvendosë lehtësisht ato nga një vend në një tjetër.

6.2 Specifikimi i kostove të pajisjeve për funksionalizimin e deponisë së mbetjeve inerte

6.2.1 Investimet fillestare për lokacionin e deponisë inerte

Investimet në infrastrukturën e funksionalizimit bazik të deponisë janë ekonomike për sa i përket investimit bazik elementar dhe bazohen kryesisht në punime të ndërtimit minimal, të cilat përfshijnë:

- Gërmim, mbushje dhe sheshim i platosë;
- Rrethim i lokacionit me rrjetë teli;
- Vendosja e një porte të lëvizshme në hyrje;
- Ndriçim i jashtëm periferik;
- Vendosja e ujëmbledhësve për ujrë të shiut/atmosferikë;
- Vendosja e një kabine në hyrje të deponisë si ambient zyre për administratorin/punëtorët dhe vendosja e kabinës për tualet;
- Vendosja eventuale e kamerave të sigurisë

Vlerësimi i kostove të investimit fillestar rekomandohet të bëhet prej ekipës së projektimit pas definimit të lokacionit ku do të vendoset deponia për grumbullimin e mbeturinave të ndërtim demolit. Zërat e punimeve, volumet dhe kosto e saktë e tyre mund të ndryshojnë respektivisht nga projekti i detajuar për ndërtimin e objektit.

Tabela 3. Zërat e kostove për ndërtimin e lokacionit të deponisë

Zërat e kostove	Njësia	Sasia	Çmimi njesi (Euro)	Shuma Euro
Punime : Gërmim, mbushje dhe largim dhe në zonën e hyrjes në lokacion	m/kub	1000	2	2000
Punime shtrim i platosë (10 cm)	m/katror	250	11	2750
Rrethim i lokacionit me rrjetë teli solid /llamarine; zona e pranimit	meter	450	25	11 250
Porte të lëvizshme	Copë	1	2000	2000
Ndriçim i jashtëm dhe elektricitet	Njesi		5000	5000
Vendosja e sistemi të ujëmbledhësve për ujë atmosferikë	Njesi		3000	3000
Punime për furnizimin me ujë të pijshëm dhe ujë për shërbime të tjera	Njesi	1	5000	5000
Kabine për zyrë dhe tualet kabinë	Copë	2	4500	9000
Vendosja e kamerave të sigurisë	Copë	3	200	600
Shuma sipas zërave më lart				40 600
TOTAL				40 600 Euro

Është me rëndësi që deponia të ketë qasje të mirë rrugore për mjete ngarkuese dhe të jetë e shtruar. Sipas zërave të kostove të përmbledhura, funksionalizimi bazik i këtij lokacioni do të kushtojë komunës së Rahovecit rreth **40 600** euro, i cili do të përfshijë kostot për punimet për hapësirën në lokacion në vlerë 29 350 euro dhe punime shtesë si rrethimi i tij në vlerë 11 250 euro.

Komuna mund të realizojë punët për ndërtim të lokacionit në faza ku paraprakisht duhet të planifikojë buxhetin sipas punëve për realizim. Ndërtimi i lokacionit planifikohet të nisë për vitin 2021 sipas planeve komunale për menaxhim të integruar të mbeturinave komunale.

6.2.2 Specifikimi i pajisjeve për funksionalizimin e deponisë së mbetjeve inerte prej ndërtimit dhe demolimit

Lokacioni i caktuar/deponia do të bëhet funksionale në tërësi pas sigurimit të pajisjeve bazike që ndihmojnë mbarëvajtjen e punës dhe përdoren për trajtimin e mbeturinave që do të pranohen në deponi. Në mënyrë të veçantë, deponia e mbeturinave inerte prej ndërtim demolimi, duhet të pajiset me

Mjet ngarkimi me kapacitet ngritës nga përpara (1m^3)/fadromë;

- Makinë e lëvizshme gurëthyes – seleksionues;
- Vegla dhe pajisje të ndryshme pune për përpunim të mbeturinave;

Në Deponi mund të vendosen 5 deri në 7 kontenierë 7 m^3 të cilë do të përdoren për ndarjen dhe depozitimin e përkohshëm të mbeturinave të riciklueshme që mund të gjenerohen nga procesi i selektimit të tyre (opsionale sipas konfirmimit të komunës, referuar planeve komunale për këtë kategori mbeturine).

Figura 8: Foto ilustruese e makinerisë gurëthyesë

Megjithatë kryesisht lloji i materialit që sillet në deponi është material ndërtimor prej betoni apo dhe me gurë, pajisja kryesore në këtë deponi do të jetë një makinë e lëvizshme gurëthyesë dhe seleksionuese, që do të kryej njëkohësisht dhe funksionin e sitës për materiale me përmasa të ndryshme.

Kosto e vlerësuar e mjeteve dhe pajisjeve të nevojshme për funksionimin e saj është paraqitur në tabelën që vijon.

Tabela 4. Vlerësimi i kostove të pajisjeve për deponinë inerte

Makineri dhe pajisje	Njësia	Sasia	Çmimi njësi (Euro)	Shuma Euro
Kontenierë 7m^3	Copë	5	1500	7 500
Mjet ngarkimi (fadrome)	Copë	1	35 000	35 000
Makinë e lëvizshme gurëthyesë	Copë	1	250 000	250 000
Pajisje pune	Njesi	10	50	500
Shuma Pajisje				293 000 Euro

Nga ky vlerësim rezulton se kostoja e pajisjeve kryesore për funksionalizimin e kësaj deponie është rreth **293 000 Euro**.

Duhet theksuar se mjetet dhe paisjet për qendrën janë vlerësuar të reja, por sipas nevojës dhe mundësive të institucioneve përkatëse ato mund të jenë edhe të përdorura sipas specifikimeve teknike të përcaktuara prej ekspertëve të komunës.

Sipas alternativave të mundshme, komuna mundet të lidhë kontratë me palë të treta të interesuara sipas kriterëve të përcaktuara duke definuar pjesën investive të operimit brënda lokacionit dhe bartjen e kostove infrastrukture (pajisjet).

6.3 Operimi dhe Mirëmbajtja

Përveç ndërtimit, furnizimit dhe instalimit të paisjeve, në deponi do të jetë e nevojshme të parashihet aspekti operacional dhe organizativ që do të sigurojë funksionimin e këtij Objekti/qendre për pranimin e mbeturinave të ndërtimit dhe prishjeve.

Deponia do të jetë pronë e Komunës së Rahovecit, e cila do të vihet në dispozicion për përdorim të Kompanisë "Ndërmarrja Publike "Ekoregjioni" apo të shqyrtohet dhënia në shfrytëzim tek palë të dyta apo të parashihen skenarë të kompanive private të interesuara për zhvillimin e këtij aktiviteti të cilët bartin përsipër kostot investive dhe ato operative.

Në të gjitha opsionet e zgjedhura nga komuna, kompanitë që do të operojnë në lokacionin për mbeturina inerte prej ndërtimit dhe demolimit, këto të fundit do të sigurojnë personelin e nevojshëm punëtor dhe drejtues, si dhe do të mbulojnë të gjitha kostot për operimin përfshirë pagat dhe sigurimet shoqërore për punëtorët, pagesat për energjinë, dhe furnizimin me ujë, kostot e amortizimit të paisjeve (përlogaritur rreth 2% e vlerës së investimit sipas zërave) si dhe mirëmbajtjen e funksionimin e tyre.

Kostot për funksionimin dhe mirëmbajtjen e deponisë do të paraqiten si vijon:

Tabela 5. Vlerësimi i kostove për operimin dhe mirëmbajtjen

Kosto direkte staff	Njerëz	Numri punëtorëve	Paga mujore (përfshirë sigurimet)	Paga vjetore (Euro)
Administrator		1	400	4800
Shofer/mekanik		1	380	4560
Shofer		1	330	3960
Puntore		3	280	3360
Kosto staff		6		16 680
Mirëmbajtje				
Kosto mirembajtje	njësia		Sasia	Shuma vjetore (Euro)
Energji elektrike	Kë/orë		8 h/ditë	750
Karburant & Lubrifikant për mjet Fadrom	litër		Vit/fikse	10 000
Karburant & Lubrifikant për mjet gurëthyese	Litër		Vit/fikse	15 000
Mirëmbajtje 2%			fikse	586
Kosto				26 336
Total kosto				43 016 euro/vit

Në deponi do të punësohen të paktën 6 punëtorë detyrat e së cilëve caktohen prej organit mbikqyrës, në këtë rast kompania publike apo komuna ose palë të treta. Sipas vlerësimeve kostoja për operimin dhe mirëmbajtjen e deponisë do të jetë rreth 43 016 euro në vit duke u ndarës në kosto direkte të stafit operativ në vlerë vjetore 16 680 euro/paga dhe kosto shtesë operimi dhe mirëmbajtje në vlerë rreth 26 336 euro/vit.

6.4 Kushtet teknike dhe operacionale

Ndërtimi dhe operimi i Deponisë/lolacionit për mbeturinat inerte duke përfshirë depozitimin dhe trajtimin e tyre do të kërkojë plotësimin e disa kushteve teknike dhe operacionale, ndër të cilat më të rëndësishme janë:

- Të operohet nga një operator i certifikuar (i licensuar sipas ligjeve në fuqi në Republikën e Kosovës);
- Të sigurojë ndarjen/selektimin e mbeturinave të ripërdorshme dhe / ose të riciklueshme (si ç'mund të jenë tullat, druri, hekuri / alumini, plastika etj. Gjithmonë duke u bazuar në planet komunale për trajtimin e llojeve të mbeturinave);
- Të sigurojë që në deponi të evitohet hyrja e mbeturinave të biodegradueshme, të rrezikshme të ngurta ose të lëngshme të llojeve të ndryshme të tilla si goma, bateri etj;
- Të sigurojë kontrollin e ujrave (lëngjeve) të ndotura, krahas kontrollit të ujrave të shiut;
- Të evitohet prania e mbledhësve informalë dhe hyrja e pakontrolluar e kafshëve apo njërvësh të paautorizuar;
- Të jetë e pajisur me një zyrë, mjetet minimale të punës dhe sigurisë;
- Të jetë e pajisur me mjete / pajisje për shpërndarjen dhe ngjeshjen e mbeturinave sipas një standardi të caktuar;
- Të evitohet grumbullimi dhe depozitimi për një afat të gjatë dhe në atë sasi që do të rrezikojë operimin në vazhdimësi të deponisë;
- Duke qënë se pjesa më e madhe e mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi pritet të përbëhet nga gurë, dhera dhe materiale ndërtimore, të sigurojë që materiali i deponuar apo përpunuar të përdoret për mbushjet e rrugëve të aksesit dhe vendeve tjera.
- Të planifikojë dhe zbatojë një plan për mbylljen e deponisë paralelisht me depozitimin e mbeturinave inerte nga ndërtimi dhe demolimi.
- Organizimi i procesit të grumbullimit në tërësi dhe i atij të trajtimit të mbeturinave inerte nga ndërtimet dhe prishjet do të kërkojë vendosjen dhe zbatimin me rigorozitet të disa rregullave të përgjithshme operacionale:

- Hartimin e rregullores sipas rregullave të detyrueshme dhe të zbatueshme nga gjeneruesit e këtyre mbeturinave të cilat do të aplikohen dhe do të monitorohen në kuadër të menaxhimit të grumbullimit, transportit dhe trajtimit të mbeturinave në përgjithësi, si psh:

- Vendosja e rregullave dhe masave shtrënguese që ndalojnë gjeneruesit e mbeturinave nga ndërtimi dhe demolimi që ti hedhin/depozitojnë ato në vende të paautorizuara;
- Detyrimin e ndërtuesve për të vendosur kontenerë me kapacitet të madh për grumbullimin mbeturinave inerte që gjenerohen gjatë ndërtimeve;
- Detyrimin e amvisërive që të largojnë me shpenzimet e tyre të gjitha mbeturinat që nuk i përkasin mbetjeve të amvisërisë,
- Të ndalohet përzierja e mbeturinave nga ndërtimi dhe demolimi me mbeturina të biodegradueshme dhe të tjera të rezikshme dhe depozitimi i tyre i përbashkët.
- Të sigurojë një mekanizmë inspektimi efektiv.

7. PLANI I VEPRIMEVE

Ndërtimi, blerja, furnizimi dhe instalimi i paisjeve për ta bërë plotësisht funksionale lokacionin për deponimin dhe trajtimin e mbeturinave inerte në Rahovec është një projekt i kushtueshëm për tu përballuar vetëm nga buxheti i kufizuar i Komunës. Për rrjedhojë do të ishte e natyrshme që të planifikohet një zbatim i ndarë në disa faza të këtij plani. Gjithsesi do të kërkohej angazhimi i drejtpërdrejtë prej anës së udhëheqësisë së komunës për të gjetur burime financimi nga Qeveria e Kosovës apo dhe në bashkëpunim me donatorë të ndryshëm që operojnë në fushën e mbeturinave në Kosovë.

Për të përmbushur zhvillimin e planit për ndërtimin e deponisë për mbeturina inerte në komunën e Rahovecit rekomandohet që të ndahet në dy deri në tre faza:

Faza e I-rë (2020-2021): Hartimi i projektit të detajuar të zbatimit dhe hartimi i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis për lokacionin e propozuar. **Kosto për Fazën e I-rë vlerësohet rreth xxx Euro** (përfshi dhe kontratën e mbikqyrjes së punimeve të zbatimit) sipas zërave të mëposhtëm të punëve:

- Integrimi i projektimit të lokacionit për deponimin e mbetjeve inerte në planin e prokurimit dhe buxhetin e komunës;
- Hartimi i projektit të zbatimit
- Hartimi i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis
- Rishikimi i rregullores për menaxhimin e mbeturinave
- Përcaktimi i rregullave të funksionimit të qendrës për deponimin dhe trajtimin e mbeturinave inerte dhe publikimi

Faza e II-të (2021) Prokurimi dhe kryerja e punimeve të infrastrukturës. Këto punime në këtë fazë do të përfshijnë: **Kosto për Fazën e II-të vlerësohet rreth 40 600 Euro** (përfshi dhe rrethimin e hapësirës së punës në lokacion) sipas zërave të mëposhtëm të punëve:

- Gërmim, mbushje dhe sheshim i platosë;
- Rrethim i lokacionit me rrjetë teli;
- Vendosja e një porte të lëvizshme në hyrje;
- Ndriçim i jashtëm periferik;
- Vendosja e Ujëmbledhësve për ujrat e shiut/atmosferikë;
- Vendosja e një kabine në hyrje të deponisë si ambient zyre për administratorin/punëtorët dhe vendosja e kabinës për tualet;
- Vendosja eventuale e kamerave të sigurisë
- Hartimi i strategjisë së komunikimit dhe fushatës së ndërgjegjësimit të qytetarëve

Sipas vitit kalendarik 2021-2022 rekomandohet komuna e Rahovecit që të bëjë eliminimin e deponive ilegale prezente në territorin e komunës, duke i stacionuar ato në lokacionin e caktuar brënda lokacionit për deponi inerte, në mënyrë të tillë që të mos interferojë punimet Brenda kësaj deponie.

Gjithashtu rekomandohet që të ndahet/caktohet një zonë provizore brënda lokacionit për zbrazje të materialit inert prej bizneseve dhe qytetarëve. Ky pozicion i cili do të shërbejë për mbushje duhet të jetë e mirëshënuar hapësira ku lejohet zbrazja dhe në asnjë mënyrë nuk duhet të lejohet që të interferohen punimet në zone apo zbrazje e pakontrolluar në hapësirën përreth .

Faza e tretë: Furnizimi me pajisje dhe Funkcionalizimi operativ i qendrës sipas marreveshjeve me operatorë publike apo privatë. **Kosto për Fazën e III-të vlerësohet rreth 336 016 Euro** (përfshi dhe kostot operative dhe të mirëmbajtjes) sipas zërave të mëposhtëm të punëve

- Përgatitja e specifikimeve teknike dhe prokurimi i paisjeve për funksionimin e QGMI.
- Prokurimi dhe instalimi i paisjeve për QGMI
- Funkcionalizimi, operimi dhe mirëmbajtja e pajisjeve në qendër

Faza e katërt : Rehabilitimi i lokacionit në një fazë kalimtare.

Periudha e mbushjes së hapësirës së dedikuar për deponimin e mbetjeve inerte do të kërkojë një periudhë të konsiderueshme kalimtare për mbushjen e saj. Përmes sistemit të monitorimit dhe raportimit të rregullt të sasisë së mbetjeve të deponuara, pasi ky lokacion nuk posedon kapacitet pranues, komuna duhet të parashohë planin e mbylljes dhe rehabilitimit të sigurtë të kësaj hapësirë. Kjo fazë do të përkohet me mbushje me dhe dhe pyllëzim të kësaj hapësire dhe kthimin e saj në hapësirë me kushte teknike të përmbushura.

Në tabelën në vijim janë ofruar të dhëna të detajuara mbi investimet kapitale përgjatë periudhës 2019-2025.

Tabela 6. Planifikimi i zbatimit të planit, komuna Rahovec

FAZA I – viti 2020 Faza përgatitore

Veprimtaria	Kostoja totale (EU)	Afatet kohore	Përgjegjësia
Integrimi i projektimit në planin e prokurimit dhe buxhetin e komunës		Nëntor 2020	Kryetari komunës, zyra financave
Hartimi i projektit të zbatimit			DSHP, Drejtoria për Urbanizëm, Drejtoria financave
Hartimi i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis		Dhjetor 2020	DSHP, Drejtoria për Urbanizëm
Rishikimi i rregullores për menaxhimin e mbeturinave		Dhjetor 2020	DSHP, Drejtoria për Punë Inspektuese
Hartimi dhe rishikimi i rregullave të funksionimit të qendrës		Shkurt 2021	DSHP, Drejtoria për Punë Inspektuese
Totale kosto faza I	xxx		
Kosto shtesë viti 2020-2021 Pastrimi i deponive ilegale prezente në komunën e Rahovecit	xxxx	Dhjetor 2020- Maj 2021	Kryetari komunës , SHP, Drejtoria financave
FAZA II– Viti 2021 Ndërtimi dhe vendosja në funksion i lokacionit/deponisë për inerte			
Zbatimi i punimeve të ndërtimit dhe të infrastrukturës për vënien në funksionim të lokacionit		Prill – korrik 2021	Kryetari komunës, DSHP, Drejtoria për Punë Inspektuese
Hartimi i strategjisë së komunikimit dhe fushatës së ndërgjegjësimi të qytetarëve		Prill 2021	Kryetari komunës, DSHP
Fillimi i operimit për pranim të mbeturinave inerte (provizor)		2020	Komuna,
Totale kosto faza II	46 000		
FAZA III – Viti 2022-2023 Ndërtimi dhe vendosja në funksion i deponisë për inerte			
Përgatitja e specifikimeve teknike dhe prokurimi i paisjeve për funksionimin e deponisë së mbetjeve inerte		Shtator 2021 – mars 2022	Kryetari komunës ,DSHP, Drejtoria financave
Operimi i plotë i qendrës të mbeturinave inerte		Maj 2022	DSHP, Drejtoria për Punë Inspektuese
Totale kosto faza III	336 016		

Planifikimet financiare supozojnë së një pjesë e shpenzimeve për ndërtimin dhe funksionalizimin e deponisë/qendrës do të sigurohen nga donacione prej organizatave ndërkombëtare, ndërsa një kosto e pjesshme kryesisht e investimit bazik dhe ato operative do të mbulohet nga buxheti i vetë Komunës dhe i Ndermarrja Publike “Ekoregjioni” apo kompani palë të treta në marrëdhënie të kontraktimit apo bashkëpunimit.

Hartimi i projektit të zbatimit dhe i VNM do ti ofrojë Komunës një projekt të zbatueshëm dhe të financueshëm me të cilin do të përfaqësohet denjësisht përpara organizatave donatore, të cilat mund të financojnë këtë plan.

Si konkluzion, mund të themi se zbatimi i masave të para të Planit për ngritjen e sistemit eficient për grumbullimin e mbeturinave inerte deri në realizimin e Qendrës për deponimin dhe trajtimin e mbeturinave inerte prej ndërtim demolimit sipas planit për komunën e Rahovecit për menaxhimin e mbeturinave inerte, mund të fillojë prej vitit 2021. Përpjekjet e para të aktiviteteve që komuna planifikon të ndërmarrë rekomandohen që në situatë kalimtare pasi posedon të caktuar lokacionin e përkohshëm ku mund të dërgohen mbeturinat inerte, do të fokusohen në aplikim të rregullores, informim dhe monitorim.

Praktikat e vetëdijësimit publik për hedhjen e diferencuar të mbeturinave inerte përmes aktiviteteve të grumbullimit të veçantë të tyre/apo dërgimit vullnetar në lokacionin e paracaktuar, duhet të shoqërohen me informim publik sipas një kalendari të caktuar. Gradualisht, institucioni komunal përmes donatorëve potencialë duhet të gjejë zgjidhje për ndërtimin e kësaj deponie dhe funksionalizimin e saj sipas fazave të përshkruara.

Plani rekomandohet të rishikohet çdo 6 muaj nga Grupi Punues i Komunës për të bërë përditësimin e afateve dhe rregullimet e nevojshme në kuadër të ndryshimeve që mund të shfaqen gjatë zbatimit të tij.

Komuna Rahovec

2020